

VASA UNIVERSITET

Enheten för marknadsföring och kommunikation
Utbildningsprogrammet för språkbadsundervisning

Niina Jonsson-Österbro

Uppfattningar om svenska språket och intresse för
verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Kauhajoki

En enkätundersökning bland småbarnsföräldrar,
dagvårdschefer och dagvårdspersonal

Avhandling pro gradu

Vasa 2019

INNEHÅLL

TABELLER	2
TIIVISTELMÄ	3
1 INLEDNING	5
1.1 Syfte	6
1.2 Material	9
1.3 Metod	11
2 TIDIG INLÄRNING AV SVENSKA I FINLAND	13
2.1 Förståspråksutveckling och andraspråksutveckling	13
2.2 Språkfostran och språkmedvetna arbetssätt inom småbarnspedagogiken och i skolan	15
2.3 Omfattande och mindre omfattande tvåspråkig undervisning	17
2.3.1 Språkbad	18
2.3.2 Tvåspråkig pedagogik	22
2.3.3 Språkdusch	24
3 SVENSKA SPRÅKET OCH VIKTEN AV ATT BARN LÄR SIG SVENSKA I KAUAJOKI	28
3.1 Bakgrundsinformation om informanter	28
3.2 Informanternas uppfattningar om vikten att kunna svenska språket i Kauhajoki och i Finland	31
3.3 Informanternas uppfattningar om kunskaper i svenska för barns framtid	40

4 KÄNNEDOM OM OCH INTRESSE FÖR INSTITUTIONELLA VERKSAMHETSFORMER FÖR TIDIG INLÄRNING AV SVENSKA I KAUAJOKI	46
4.1 Kännedom för omfattande och mindre omfattande tvåspråkiga verksamhetsformer för tidig inläring av svenska	47
4.2 Intresse för omfattande och mindre omfattande tvåspråkiga verksamhetsformer för tidig inläring av svenska	49
SLUTDISKUSSION	64
KÄLLOR	70
BILAGOR	74
Bilaga 1. Föräldraenkät	74
Bilaga 2. Personalenkät	77
TABELLER	
Tabell 1. Information om småbarnsföräldrar som deltog i undersökningen år 2017	28
Tabell 2. Informanternas utbildningsbakgrund	28
Tabell 3. Kommunalsektors daghemspersonals upplevelse om sina kunskaper i svenska	30
Tabell 4. Privatsektorns daghemspersonals upplevelse om sina kunskaper i svenska	30
Tabell 5. Familjedagvårdarnas upplevelse om sina kunskaper i svenska	30
Tabell 6. Nyttan av kunskaper i svenska för barns framtid	40
Tabell 7. Kännedom om institutionella verksamhetsformer	46
Tabell 8. Småbarnsföräldrarnas intresse för att initiera verksamhetsformer	49
Tabell 9. Småbarnsföräldrarnas uppfattningar om den mest lämpliga verksamhetsformen	50
Tabell 10. Den mest lämpliga åldern till att börja i verksamhet	52
Tabell 11. Informanternas intresse för verksamhetsformer	53
Tabell 12. Den mest lämpliga åldern att börja i verksamhet enligt informanterna	58

VAASAN YLIOPISTO**Markkinoinnin ja viestinnän yksikkö**

Tekijä:	Niina Jonsson-Österbro
Pro gradu -tutkielma:	Uppfattningar om svenska språket och intresse för verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Kauhajoki En enkätundersökning bland småbarnsföräldrar, dagvårdschefer och dagvårdspersonal
Tutkinto:	Filosofian maisteri
Ohjelma:	Kielikylypykoulutuksen koulutusohjelma
Oppiaine:	Ruotsin kieli
Valmistumisvuosi:	2019
Työn ohjaaja:	Karita Mård-Miettinen

TIIVISTELMÄ:

Tämän pro gradu- tutkielman tavoitteena on selvittää, mitä mieltä Kauhajoella asuvat pikkulapsiperheiden vanhemmat, varhaiskasvatuksen esimiehet ja päivähoidon piirissä työskentelevät kasvattajat ovat ruotsin kielen osaamisen tärkeydestä lapsen tulevaisuutta ajatellen. Lisäksi selvitetään, ovatko kauhajokiset pikkulapsiperheiden vanhemmat, sekä varhaiskasvatuksen esimiehet ja kasvattajat kiinnostuneita saamaan paikkakunnalle laajamittaista tai suppeampaa kaksikielistä varhaiskasvatusta. Tutkimus on laadullinen ja analyysimenetelmänä on käytetty sisällönanalyysia. Tutkimuksessa ilmeni, että kauhajokiset pikkulapsiperheiden vanhemmat kuten myös varhaiskasvatussektorilla toimivat esimiehet kokivat ruotsin kielen osaamisen tärkeäksi lapsen tulevaisuutta ajatellen. Suurin osa kauhajokisista varhaiskasvatussektorilla toimivista kasvattajista taas näki ruotsin kielen taidot melko tärkeänä kauhajokisten lasten kannalta. Pikkulapsiperheiden vanhempien ja esimiesasemassa olevien kasvattajien määrä oli suurempi niiden joukossa, jotka näkivät ruotsin kielen taidon tärkeänä tai erittäin tärkeänä verrattuna päivähoitosektorilla työskentelevien kasvattajien määrään. Tutkimus osoitti myös, että vanhemmat olisivat kiinnostuneita saamaan Kauhajoelle laajamittaista tai suppeampaa kaksikielistä varhaiskasvatusta ruotsin kielellä. Heidän mukaansa sopivin toimintamuoto Kauhajoella olisi kielisuihkutoiminta päiväkodissa.

Esimiehet olivat eniten kiinnostuneita kielikylyvystä ja kielikylypykerhosta ja pitivät kielikylypyä sopivimpana toimintamuotona Kauhajokea ajatellen. Esimiesasemassa olevat kasvattajat olivat vanhempien lisäksi innokkaampia aloittamaan Kauhajoella laajamittaista tai suppeampaa kaksikielistä varhaiskasvatusta verrattuna kasvatushenkilöstöön. Näyttäisikin siltä, että kasvatushenkilöstön tiedottamisen merkitys eri toimintamuotoihin liittyen korostuu kielenopetuksen varhentamisen myötä ja lisäksi myös uusimmat opetussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatussuunnitelma painottavat lapsen luontaista kykyä omaksua kieliä varhaisessa vaiheessa.

AVAINSANAT: uppfattningar, tvåspråkig undervisning, svenska, småbarnspedagogik

1 INLEDNING

Kauhajoki ligger nära svenskspråkiga områden och jag anser att bättre kunskaper i svenska skulle vara mycket nyttiga med tanke på barns framtid till exempel i studierna eller i arbetslivet. Jag har valt temat för min avhandling pro gradu utgående från mina egna intressen som blivande språkbadslärare. Mitt personliga intresse är att väcka diskussion i Kauhajoki om olika verksamhetsformer för tidig inläring av svenska. För tillfället finns det inte utbud på institutionella verksamhetsformer som skulle stöda barnets tidiga inläring av svenska på ett naturligt sätt i Kauhajoki. Därför vill jag öka medvetenheten om existerande institutionella verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Finland i Kauhajoki. Min personliga önskan på lång sikt är att någon av de här verksamhetsformerna skulle tas i bruk i Kauhajoki. Via det skulle det också vara möjligt att göra den svenskspråkiga kulturen synlig i Kauhajoki och ge erfarenheter av både tidig språkinläring och kulturinläring för barn som växer upp i Kauhajoki.

Temat i min avhandling pro gradu är aktuellt därför att regeringens spetsprojekt för tidigareläggning av språkundervisning siktar på att barns förmåga att lära sig språk ska beaktas och att barn ska ha möjlighet att börja lära sig ett nytt språk så tidigt som möjligt, dvs. redan i årskurs ett. Det behövs samarbete mellan den grundläggande utbildningen, småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Målet med tidigareläggningen av språkundervisningen är också att öka utbudet av undervisning i olika språk och hitta stödformer för nya sätt att lära sig språk inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Meningen är att göra hållbar förändring inom språkundervisningen i Finland. (Utbildningsstyrelsen 2018.)

Sedan statsminister Alexander Stubbs regeringsprogram år 2015 har kommunerna haft möjlighet att söka specialunderstöd för utvidgning av språkbadsverksamhet. Språkbad är en kanadensisk undervisningsmodell som baserar sig på kommunikation. Språkbadsmetodens mål är *funktionell tvåspråkighet* som betyder att en elev tillägnar sig färdigheter i ett andraspråk så att hen åtminstone blir förstådd och klarar sig med andraspråket i vardagliga situationer. I språkbad fungerar andraspråket både som ett

medel och som undervisnings mål. (Björklund 1996: 16.) Regeringsprogrammets mål är att utvidga språkbadsutbildningen i hela Finland (UKM – Specialunderstöd för utvidgning av språkbadsverksamhet 2015). Under åren 2015–2017 har flera finskspråkiga kommuner i närheten av Kauhajoki fått understöd för utvidgning av språkbadsverksamhet. Sådana kommuner är bl.a. Kurikka, Lapua och Seinäjoki (Undervisnings- och kulturministeriet 2015). Kauhajoki är inte en av de kommunerna som har sökt eller fått detta specialunderstöd.

1.1 Syfte

Syftet med min avhandling pro gradu är att studera vad småbarnsföräldrar, dagvårdschefer, daghemspersonal och familjedagvårdare som arbetar inom den kommunala och den privata dagvårdssektorn i Kauhajoki anser om vikten av att kunna svenska och om verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Jag undersöker hur småbarnsföräldrarna, daghemspersonalen, familjedagvårdarna och cheferna som arbetar inom dagvårdssektorsektorn förhåller sig till svenska språket och om de upplever kunskaperna i svenska som viktiga för barns framtid och hurdana språkkunskaper de själva har. Jag vill också ta reda på vad småbarnsföräldrarna, daghemspersonalen, familjedagvårdarna och cheferna vet på förhand om verksamhetsformer för tidig inläring av svenska som finns i Finland och om de är intresserade av att initiera någon av verksamhetsformer i tidig inläring av svenska i Kauhajoki.

Jag gör jämförelser mellan småbarnsföräldrars, dagvårdschefers, dagvårdspersonals och familjedagvårdares uppfattningar och undersöker om det finns skillnader mellan uppfattningar hos chefer och dagvårdspersonal och familjedagvårdare på privatsektorn och kommunalsektorn.

Mina forskningsfrågor är:

1. Vad anser småbarnsföräldrar och dagvårdssektorns chefer och daghemspersonal och familjedagvårdare i Kauhajoki om svenska språket och om vikten att barn lär sig svenska?
2. Vad vet småbarnsföräldrar och dagvårdssektorns chefer, daghemspersonal och familjedagvårdare om institutionella verksamhetsformer för tidig inläring av svenska som finns i Finland?
3. Vad anser småbarnsföräldrar och dagvårdssektorns chefer, daghemspersonal och familjedagvårdare om att initiera någon verksamhetsform för tidig inläring av svenska i Kauhajoki?

I mitten av 1980-talet bekantade finska föräldrar sig med den kanadensiska språkbadsmetoden. Många Vasaföräldrar förstod hur viktigt det är att kunna språk och de ville att alla barn ska ha rätt till effektiv språkundervisning. Småbarnsföräldrarna bestämde sig för att få språkbadsundervisning till Vasa. Den första språkbadsgruppen för barn från enspråkigt finska familjer startade i Vasa år 1987. (Björklund, Mård-Miettinen & Turpeinen 2007: 28.)

Det var småbarnsföräldrar som satte i gång språkbadet i Vasa och jag personligen är övertygad om att föräldrarnas vilja och möjligheter att inverka spelar en stor roll för initiering av sådana verksamhetsformer som stöder barns språkinläring effektivt på naturligt sätt. Jag grunder mitt antagande på historien gällande föräldrarnas inverkan på språkbadets början i Vasa och i Finland som forskningslitteraturen lyfter fram.

Mitt första antagande är att småbarnsföräldrar, dagvårdschefer, daghemspersonal och familjedagvårdare i Kauhajoki har positivt förhållningssätt till vikten att kunna svenska i Kauhajoki. Jag väntar mig att största delen av småbarnsföräldrarna ser det som en fördel för barnen om barnen skulle ha möjlighet att delta i verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Jag väntar mig också att småbarnsföräldrarna tycker att det är

nyttigt att ha kunskaper i svenska och att det skulle vara bra om barn får stöd i tidig inläring av svenska.

Grunderna för planen om småbarnspedagogik lyfter fram att barnen har förmåga att tillägna sig flera språk samtidigt. En viktig utgångspunkt är att beakta att barn kommer från varierande språkliga miljöer och det kan talas flera språk i barnets hem. (Grunderna för planen för småbarnspedagogiken 2016: 40.) Grunderna för planen för småbarnspedagogik fungerar som ett verktyg för fostrarna och de använder det som rättesnöre i sitt arbete på förskolesektorn.

Mitt andra antagande är att alla som arbetar med barn inom förskolesektorn har bekantat sig med innehållet av olika delområde i grunderna för planen för småbarnspedagogik och att åtminstone de informanter som arbetar som föreståndare på dagvårdssektorn är medvetna om den nytta som deltagande i verksamhetsformer för tidig inläring av svenska kan ge till barn som växer i en enspråkig miljö som Kauhajoki. Jag väntar mig att chefer och daghemspersonal anser att det är nyttigt för barnen att de får en möjlighet att delta i verksamhetsformer för tidig inläring av svenska. Mitt antagande är vidare att chefer, daghemspersonal och familjedagvårdare i Kauhajoki ser det som positivt om barnen skulle ha möjlighet att delta i sådana verksamhetsformer i Kauhajoki och via det få stimulans att lära sig grunderna i ett nytt språk, dvs. svenska och tillägna sig också svenskspråkig kultur redan före skolåldern.

Jyväskylä universitet bjuder på barnträdgårdsläro- och utbildning och studier som ger färdigheter att arbeta som förskollärare (60 studiepoäng). Innehållsbeskrivning av studierna lyfter fram barnets språkinläring som en av de centrala innehållen inom nybörjarundervisningen. (Jyväskyläs universitet 2018.) Jag väntar åtminstone att chefer och de informanter som arbetar som barnträdgårdslärare har mycket information om språkinläring hos barn via sin utbildning och att chefer och barnträdgårdsläraren lyfter fram barnets sensitiva period att lära sig språk.

Mannil och Wallinheimo (2011:56) lyfter fram i sin lärobok i svenska som är riktad för barnträdgårdsläro- och utbildning att i förskolan beaktar man varje barns första- och

andraspråk. Föreskolpersonalen beaktar barn som kommer från olika kulturer och deras förstaspråk till exempel så att föräldrarna uppmanas till att läsa samma böcker på sitt eget modersmål som läses i daghemmet på barnets andraspråk. Via det ökas barnets ordförståelse och ordförråd när barnen får höra samma saga på både sitt eget modersmål och på sitt andraspråk. Det är viktigt att daghems- och föreskolpersonalen visar att både förstaspråket och andraspråket är lika viktiga och meningen är att stöda utvecklingen av dem båda. Samarbetet mellan förskolan och hemmet behövs för att stöda barnens första- och andraspråkutveckling. (Mannil & Wallinheimo 2011 56.) Kursbeskrivningen av familjedagvårdarens yrkesexamen lyfter inte fram barnets språkinlärning som ett eget delområde. Jag antar att man inte hinner gå genom så djupgående viktiga saker gällande barns språkinlärning under en ettårig utbildning. (Studentun 2018.) Med denna bakgrund antar jag att vissa av informanter ser att deltagande i verksamhetsformer som stöder barnets språkinlärning i svenska också kan ge positiva effekter till inlärning av andra främmande språk och därtill också stöda utvecklingen av barnets eget modersmål. Jag antar också att daghemspersonalen är medveten om språkinlärning hos barn generellt och att cheferna och dagvårdspersonalen är ivriga att få verksamhetsformer till Kauhajoki för tidig inlärning av svenska.

1.2 Material

Undersökningsmaterialet om småbarnsföräldrar samlades in på barnrådgivningen i Kauhajoki. Materialet samlades in med hjälp av en enkät. Enkäten var tillgängliga vid barnrådgivningen i Kauhajoki under tidsperioden 9-13.1.2017. Jag var också själv på plats 9.1.2017 när materialinsamlingen började. Jag instruerade de föräldrar som kom till barnrådgivningen och svarade på deras frågor om enkäten. Det talas om ”enkät under ledning” när forskaren personligen hjälper till de svarande (Patel & Davidson 2003: 69). En del av de svarande föräldrarna i min undersökning fick hjälp med svarandet medan andra föräldrar svarade utan hjälp.

Även undersökningens andra materialinsamling skedde med hjälp av enkäter och pågick under tidsperioden 8-16.1.2018. Materialet samlades in i tre kommunala daghem och i

två privata daghem i Kauhajoki. Därtill har också familjedagvårdare som arbetar i Kauhajoki svarat på en enkät. Det var frivilligt att svara på enkäten. Hela daghemspersonalen och alla familjedagvårdare och chefer fick svara oberoende av utbildningsbakgrund.

Föräldraenkäten var kortare och enkätfrågorna var mera allmän jämfört med personalenkätens frågor. Föräldrarna kom till rådgivningen med sina barn och viktigt var att de kunde orientera sig snabbt på att svara på enkäten. Enkäten kunde inte vara för lång och det var viktigt att frågorna var så allmänna att alla föräldrar oberoende av utbildningsbakgrund kunde spontant svara på frågorna på samma gång när de besökte rådgivningen.

Personalenkätfrågorna var delvis likadana som föräldraenkätfrågorna men i personalenkäten fanns frågor som var mera specifika och som hade planerats med tanke på att dagvårdspersonalen har en utbildning inom småbarnspedagogik. Enkäterna var tillgängliga i fem daghem i Kauhajoki och personalen kunde själva besluta tidpunkten då de svarade på enkäten.

I början av enkäten gavs de svarande kortfattad information om undersökningen. Där lyftes fram att undersökning kommer att följa alla etiska aspekter under hela processen, dvs. varje deltagares anonymitet bevaras och enkäterna förstörs efter analysen. Jag ordnade utlottning bland informanterna. Utlottningsdelen fanns i slutet av enkäten och den klipptes bort och informanterna inlämnade den i en separat inlämningslåda.

Både föräldra- och personalenkäten bestod av tre teman som baserar sig på forskningsfrågorna. I den första delen av enkäten ombads småbarnsföräldrarna ge uppgifter om sin bakgrund, dvs. modersmål, barns ålder och föräldrarnas utbildningsbakgrund. Dagvårdspersonal ombads ge uppgifter om sin ålder, modersmål, arbetsuppgift och utbildningsbakgrund. Dagvårdspersonalen ombads också ge uppgifter om sin upplevelse om sina språkkunskaper i engelska, svenska eller i något annat språk. Den andra och den tredje delen handlade om forskningsfrågorna 1 och 2. Föräldrarna och dagvårdspersonalen ombads ange om de upplever att kunskaperna i svenska är viktiga

och om det enligt dem finns behov av att kunna svenska. Därtill frågades det om föräldrarna och dagvårdspersonalen anser att närheten till svenskspråkiga orter påverkar intresset att lära sig svenska i Kauhajoki. Föräldrarna och dagvårdspersonalen ombads också berätta om de tidigare har hört om de institutionella verksamhetsformerna som redan finns i Finland för tidig inläring av svenska, dvs. tvåspråkig pedagogik, språkbad i svenska och språkdusch och i vilket sammanhang de har hört om de här verksamhetsformerna, (se närmare avsnitt 4).

Den fjärde delen av enkäten handlade om forskningsfråga 3. Föräldrarna, cheferna och fostrarna tillfrågades om de skulle vara intresserade att få någon av de institutionella verksamhetsformerna gällande tidig inläring av svenska språket till Kauhajoki. Cheferna och fostrarna ombads också att ange vilken ålder de anser vara lämplig för att börja i språkbadsverksamhet, (se närmare avsnitt 4).

Enkäten innehöll flervalsfrågor och öppna frågor. Med flervalsfrågor menar man att svarpersonerna kan välja mellan olika alternativ så att de får väljer antingen ett eller flera av dessa. (Bell 2011: 139.) Via öppna frågor väntas det att få ett ord, en fras eller en längre kommentar som respons. Öppna frågor möjliggör att svarpersonerna kan uttrycka sina åsikter gällande undersökningens tema. (Bell 2011: 138.)

1.3 Metod

Fenomenografi är den forskningsgren som undersöker uppfattningar om olika fenomen. Jag undersöker informanternas uppfattning om svenska språket och verksamhetsformer för tidig inläring av svenska och min undersökning är sålunda en fenomenografisk undersökning. Informanternas uppfattningar om olika fenomen kan skilja sig mycket från varandra. I fenomenografi koncentrerar man sig på att undersöka skillnaderna som människor har i deras uppfattningar. (Rissanen 2018.)

Analysmetoden i min undersökning är kvalitativ innehållsanalys. Jag har kategoriserat undersökningsmaterialet i teman enligt den information som både småbarnsföräldrarna

och dagvårdspersonalen givit i enkäter. Efter närläsningen sammanfattade jag informationen i identifierbara kategorier genom kodning. (Nyby 2017.) Teman som kom fram från informanternas svar var 1. uppfattning om vikten av svenska språket, 2. kännedom om institutionella verksamhetsformer för tidig inläring av svenska och 3. intresse för att initiera verksamhetsformer gällande tidig inläring av svenska. Teman som kom fram från dagvårdspersonalens material var 1. informanternas kunskaper i svenska, engelska eller i något annat språk, 2. upplevelser om vikten av att kunna svenska, 3. betydelsen av svenskspråkiga orters närhet till intresset att lära sig svenska, 4. informanternas medvetenhet och egen erfarenhet av institutionella verksamhetsformer för tidig inläring av svenska, 5. intresse för att få någon verksamhetsform för tidig inläring av svenska till Kauhajoki och 6. uppfattningar om lämplig verksamhetsform för tidig inläring av svenska till Kauhajoki.

Jag tolkar informationen enligt teman i resultatdelen och anger direkta citat ur småbarnsföräldrarnas, dagvårdschefernas, daghemspersonalens och familjedagvårdarnas svar (Nyby 2017). Jag relaterar informanternas svar till deras bakgrund (ålder, arbetsuppgift och utbildningsbakgrund). Jag gör jämförelser mellan den kommunala och den privata sektorns chefer och fostrares uppfattningar och mellan informanter med olika slags utbildningsbakgrund och tjänsteställning eller arbetsuppgift. Vidare jämför jag chefernas och fostrarnas uppfattningar med varandra. Därtill gör jag jämförelser mellan småbarnsföräldrarnas uppfattningar och chefers och fostrares uppfattningar. Jag tolkar och reflekterar resultaten mot den informationen som ges i teoridelen om språkinläring och tvåspråkig undervisning.

2 TIDIG INLÄRNING AV SVENSKA I FINLAND

Avsnitt 2.1 ger information om barnets första- och andraspråksutveckling. Avsnitten 2.2 behandlar språkfostran och språkmedvetna arbetssätt och i avsnitt 2.3 ges det information om omfattande och mindre omfattande tvåspråkig undervisning. I avsnitt 2.4 behandlas det förhållningssätt till svenskan idag i Finland och vilka ändringar som har skett under de senaste tjugo åren och vilka saker har möjligen påverkat ändringar i förhållningssättet till svenskan.

2.1 Förstaspråksutveckling och andraspråksutveckling

Barn har en medfödd förmåga att tillägna sig språk (Abrahamsson 2009: 39). Språkinläring sker i interaktion med föräldrarna eller med vårdnadshavare. (Hakamo 2011: 8.) Språket som människan tillägnar sig först kallas i forskningen för *förstaspråk*. Språket som man tillägnar sig efter förstaspråket kallas för *andraspråk*. Termerna förstaspråk och andraspråk anknyter sig till hur och i vilken ordning individen tillägnar sig språken, inte till hur mycket individ använder språket eller till behärskningsgraden av språket. I en viss situation kan människan också ha två eller flera förstaspråk. Om föräldrar eller vårdnadshavare använder konsekvent två olika språk med ett barn, talas det om *simultan tvåspråkighet*. Barn som är simultant tvåspråkigt har två förstaspråk. Däremot om ett barn till en början har ett språk och efter tre års ålder tillägnar sig ett nytt språk är hen *successivt tvåspråkig*, dvs. har ett förstaspråk och ett andraspråk. (Abrahamsson 2009: 13-14.)

Många undersökningar har visat att barn kan skilja olika ljud från språket som föräldern eller vårdnadshavaren använder med hen. Förstaspråksutvecklingen kan stödjas redan vid ett tidigt skede till exempel genom olika språklekar. Sådana lekar borde vara varje barns dagliga rättighet. Om barn kan växa upp i en miljö som bjuder på aktivt stöd till språktillägnande bidrar det också förebyggande för eventuella inlärningssvårigheter. (Hakamo 2011: 8.)

I forskningssammanhangen skiljer man också mellan *språktillägnande* och *språkinläring*. Det talas om språktillägnande när språket lärs in omedvetet i naturliga kommunikationssituationer. I språktillägnande lär man sig inte grammatiska regler via formell undervisning. Däremot när man talar om språkinläring betyder det att språket lärs i lärarstyrda situationer via formell undervisning. I formell undervisning talas det om språket med eleven och det diskuteras explicit om språk och grammatiska regler. (Lauren 1992: 27.)

Hypotesen om en kritisk period för språkinläring innefattar uppfattningen om att språkinläringen är mera effektivt i tidigt skede av livet. Det att barnen lär sig mera effektivt jämfört med vuxna andraspråksinlärare kan förklaras med mognadsbegränsningar som finns i hjärnan, dvs. att till språkinläringen påverkar både sociala och psykologiska faktorer. Det finns skillnad i synsätt bland forskare gällande den här biologiska baserade hypotesen om en kritisk period men de forskare som antog att biologiska förklaringar gäller lyfte fram att ur språkinläringens synvinkel finns det en kritisk gräns när barnen fyller 12 år enligt Lenneberg eller när barnen fyller 6 år enligt Johnson & Newport. Ibland använder man hellre term känslig period för andraspråksinläring för att undvika negativa effekter som termen kritisk period kan innebära. (Abrahamsson 2009: 263–264.)

Om vi tänker det finska skolsystemet har vi börjat studera språk ganska sent. Vanligen började studierna i det första främmande språket först vid 9 års ålder i årskurs 3. Tidigare när man började undervisa det andra inhemska språket först i årskurs 7 var eleverna redan 13 år gamla och den kritiska perioden var över ur språkinläringens synvinkel. (Hamilo 2010.) Barn i tvåspråkiga familjer fungerar som goda exempel på att språktillägnet är mest effektivt när det börjar vid ett tidigt skede. (Hamilo 2010.)

2.2 Språkfostran och språkmedvetna arbetssätt inom småbarnspedagogiken och i skolan

Utbildningsstyrelsen har fastställt år 2016 de nya grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016). Inom småbarnspedagogiken betonas utvecklingen av barnets språkkunskaper och barnets språkförmåga. Inom småbarnspedagogiken stöds utveckling av barnets språkliga identitet och barnets naturliga nyfikenhet och intresset till olika språk, texter och kulturer förstärks. Framåtskridande språkkunskaper ger barnen verktyg att påverka och möjligheter att delta i diskussion och vara aktiva medlemmar av all interaktion och verksamhet. Barnen lär sig språket och språket är också ett medel att lära sig nya saker. Barnen lär sig i interaktion med varandra och med hjälp av språk kan barnen uttrycka sig och söka kunskap. Mångsidig språklig miljö stöder barnets språkutveckling och samarbete med vårdnadshavaren har en viktig roll. Centralt är att barnet får uppmuntran och konsekvent feedback gällande sin språkanvändning och sina kommunikationsfärdigheter. (Utbildningsstyrelsen 2016: 40.)

Grunderna för planen för småbarnspedagogik betonar språkens rika värld och lyfter fram att barnen har en naturlig förmåga att tillägna sig flera språk samtidigt. Språk utvecklas i olika situationer och olika sammanhang och språket används i olika situationer och sammanhang. Inom småbarnspedagogiken ska personalen beakta flerspråkigheten som kan finnas hemma hos barnen eller inom barnets uppväxtmiljö. Kulturell och språklig mångfald görs synlig inom småbarnspedagogiken som stöder också utvecklingen av barnets språkliga identitet. (Utbildningsstyrelsen 2016: 40.)

Det är viktigt att redan i småbarnpedagogiken ta hänsyn till att barn kan vara på olika nivåer i sin språkutveckling. Barns språkliga identitet utvecklas när barnen får stöd i olika centrala delområdena inom språkutvecklingen. De centrala områdena inom utveckling av barnets språkliga identiteter är kommunikationsfärdigheter, språkförståelse, muntlig språkfärdighet, språklig uttrycksförmåga, verbalt arbetsminne och ordförråd och språklig medvetenhet. (Utbildningsstyrelsen 2016: 40.)

Regeringen har satt ett mål att år 2020 börjar alla elever lära sig ett nytt språk redan i årskurs ett i Finland. Detta mål stöds redan nu via olika projekt som anordnare av den grundläggande utbildningen har fått 4,3 miljoner euro statlig finansiering för att utveckla och öka språkundervisningen inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och i den grundläggande utbildningen. Projekten siktar på att utveckla nya verksamhetsmodeller för tidig språkundervisning. Målet är att uppmuntra barn och unga att studera olika språk mångsidigt oberoende av socioekonomisk bakgrund, kön eller bostadsort. Meningen är att uppmuntra barn och unga till livslång språkinläring. (Undervisnings- och kulturministeriet 2018.)

Språket syns i all verksamhet i skolan. Via skolans språkfostran får eleverna verktyg till att utveckla sin språkmedvetenhet. Utvecklande av barnens språkliga medvetenhet innebär att personalen väcker och ökar barnets naturliga intresse för både talat och skrivet språk. Barnets språkliga medvetenhet förstärks bland annat när personalen lägger vikt på att tillsammans med barnen iaktta olika språk i närmiljön. Viktiga mål i skolan är att eleverna lär sig att uppskatta olika språk och olika kulturer. Eleverna uppmuntras till att vara i kontakt med människor som talar olika språk och skapa nätverk mellan olika språk och kulturer. (Utbildningsstyrelsen 2016: 41.)

Läroplansgrunderna för den grundläggande utbildningen betonar att språkinläring är en livslång process som börjar i tidig barndom. Barn utvecklar sin flerspråkiga kompetens hemma, i skolan och på fritiden. Flerspråkig kompetens består av eget modersmål och kunskaper i andra språk. Skolan betonar att eleverna lär sig att använda språk i olika situationer och sammanhang. Att eleverna använder språk i olika situationer förstärker deras språkmedvetenhet, parallell användning av olika språk och utveckling av multilitteracitet. (Utbildningsstyrelsen 2014: 124–125.)

Multilitteracitet betyder att barnen tillägnar sig olika färdigheter som hjälper dem att förstå mångfalden i kulturella meddelanden, i kommunikation och samt i den omgivande världen. Barnen lär sig tolka och producera meddelanden på olika sätt och i olika miljöer. Barnen bekantas med den digitala världen och de lär sig samarbetsförmåga, läsfärdigheter

och kreativt tänkande. (Utbildningsstyrelsen 2014: 24). I undervisningen stöds elevernas flerspråkighet. (Utbildningsstyrelsen 2014: 124–125.)

Kulturell och språklig mångfald ses som en resurs inom småbarnspedagogiken. Språkmedveten småbarnspedagogik stöder utvecklingen av barns förståelse av ett kulturellt föränderligt och pluralistiskt samhälle, dvs. att barnen förstår att alla har rätten till det egna språket, den egna kulturen, religionen och åskådningen. (Utbildningsstyrelsen 2014: 30). I undervisningen beaktas också minoritetsspråkens betydelse. (Utbildningsstyrelsen 2014: 124–125). De nationella minoritetsspråken i Finland är samiska, romani och teckenspråk (Palojärvi, Palviainen & Mård-Miettinen 2018: 12). Grundlagsenligt har vi två nationalspråk i Finland. Finskspråkiga och svenskspråkiga har samma rättigheter och plikter i Finland. Skolorna i Finland har finska eller svenska som verksamhetsspråk. Dock har vi barn i Finland som är två- eller flerspråkiga. I grundläggande undervisningen har det garanterats att de som har samiska, romani eller teckenspråk som modersmål har rättighet till modersmålsundervisningen. (Tainio & Harju-Luukkainen 2013: 7–8.)

Eleverna blir uppmuntrade till att våga använda olika språk och att lita på sina kunskaper. Detta är en förutsättning till allt tänkande och lärande. I läroplanen betonas det att varje lärare är också språklärare. Språkinläring möjliggör utvecklingen av flerspråkig och kulturell identitet. (Utbildningsstyrelsen 2014: 124–125.)

2.3 Omfattande och mindre omfattande tvåspråkig undervisning

Finland har två nationalspråk finska och svenska och faktum är att i dagens samhälle finns mera och mera barn som är två- eller flerspråkiga. Vi har i Finland mycket barn med immigrantbakgrund och de barnen har något annat språk än finska och svenska som modersmål. (Tainio & Harju-Luukkainen 2013: 8-9.) När världen ändras blir det förändringar också till vår språkliga miljö och därför behöver vi forskningen för att visa vägen hur vi ska utveckla vår utbildning (Tainio & Harju-Luukkainen 2013 12-13).

Verksamhetsformen gällande tvåspråkig undervisning kan vara omfattande eller mindre omfattande. Omfattande verksamhetsformer betyder att över 25% av verksamheten sker på det andra inhemska språket eller ett främmande språk och mindre omfattande verksamhetsformer betyder att främmandespråkets andel är mindre än 25% av verksamheten. (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014: 93-95.)

Utredningen om undervisningen på två språk från år 2018 kartlade omfattande och mindre omfattande tvåspråkiga verksamhetsformer och deras nuläge i Finlands kommuner. I utredningen granskades omfattande och mindre omfattande verksamhet på svenska inom förskolepedagogiken och grundläggande undervisningen. Utredningen visade att det erbjuds mera mindre omfattande verksamhet eller undervisning på svenska (i 33 kommuner) än omfattande verksamhet (i 14 kommuner). (Peltoniemi, Skinnari, Mård-Miettinen & Sjöberg 2018: 25.)

Över 60% av de kommuner som erbjuder mindre omfattande tvåspråkig verksamhet meddelade att andelen av mindre omfattande tvåspråkig verksamhet i förskoleundervisningen och i grundläggande undervisning har ökat under senaste fem åren. Därtill svarade 40% av de ifrågavarande kommuner att andelen av mindre omfattande tvåspråkig verksamhet inom småbarnspedagogik också har ökat. Andelen av annan omfattande verksamhet på svenska har inte ökat i samma mån som andelen av mindre omfattande verksamhet på svenska. (Peltoniemi m.fl. 2018: 26.) Utredningen lyfter fram att mindre omfattande verksamhet på svenska beskrivs som ny verksamhet medan annan omfattande verksamhet ansågs vara mera etablerad (Peltoniemi m.fl. 2018: 27).

2.3.1 Språkbud

Tidigt, fullständigt språkbud är en av de institutionella tvåspråkiga verksamhetsformerna som tillämpas i Finland. Tidigt fullständigt språkbud hör till de omfattande formerna av tvåspråkig undervisning. (Palojärvi & Palviainen mfl. 2016: 9.) All verksamhet sker i början på svenska i tidigt fullständigt språkbud i svenska (Bergroth 2007: 5). Ungefär

efter ett eller två år tas också förstaspråket med i undervisningen (Buss & Lauren 2007: 29). Flerspråkighet synliggörs tydlig i språkbud. Tredjespråket som oftast är engelska tas med i årskurs ett och ett fjärdespråk till exempel tyska, franska eller ryska tas med i undervisningen när eleverna går i årskurs fyra eller i årskurs fem. (Buss & Lauren 2007: 32).

I språkbud lär sig barnen språket i en naturlig miljö och i riktiga och meningsfulla kommunikationssituationer. Målet med språkbud är i Finland att barnen ska bli *funktionellt flerspråkiga* (Bergroth 2007: 5-6.) Funktionell flerspråkighet innebär att språkbudselevens färdigheter i svenska utvecklas så att barn kan göra sig förstådda och att hen klarar sig med språkbudsspråket i vardagliga situationer. I språkbud utvecklas också elevens modersmål som hos jämnåriga elever som går i reguljär undervisning. (Björklund 1996: 16.)

Forskningen har visat att deltagandet i språkbudsprogram påverkar positivt utvecklingen av första- och andraspråket men också inläringen av främmande språk som undervisas i ett språkbudsprogram. (Buss & Lauren 2007: 32.) Barns sociala bakgrund påverkar inte i deltagande i språkbud. (Bergroth 2007: 5.) Många föräldrar som tycker att det är viktigt att kunna flera språk väljer språkbud till sina barn. I språkbud använder man en princip som kallas för den Grammontska principen som betyder att en lärare talar bara ett språk med eleverna (Mård-Miettinen 2010: 37.)

Centralt i språkbud är att språktillägnande sker i naturliga sammanhang (Buss & Lauren 2007: 26). Språkbudsverksamheten har planerats så att den börjar vid ett tidigt skede före elevernas pubertet då de har tid att tillägna sig språk. Språkbudets inlärningsresultat är goda. (Buss & Lauren 2007: 32.) Studentskrivningar fungerar som bevis att språkbudselever når samma resultat som eleverna som har gått skolan i reguljär grundundervisning. Forskningen visar att språkbudselever presterar bättre inte enbart i svenska utan också i alla andra språk jämfört med elever som har gått en reguljär grundundervisning. (Bergroth 2007: 126.)

I Jyväskylä universitets utredning *Selvitys kotimaisten kielten kielikylypyopetuksen ja vieraskielisen opetuksen tilanteesta Suomessa* som gjordes år 2011 skickades en förfrågan till alla Finlands kommuner. Det kom fram att 20 kommuner erbjuder språkbadsverksamhet i Finland (Kangasvieri, Miettinen, Palviainen, Saarinen & Ala-Vähälä 2011: 47). Undersökningen visade att en del av kommunerna följer språkbadets principer och en del tillämpar dem så att de passar kommunens egna behov. Det gemensamma för kommunerna var att barnen tillägnar sig språkbadsspråket via interaktion under vanlig daghems- eller skolverksamhet och att personalen är tvåspråkig eller åtminstone förstår barnets modersmål. Personalen uppmuntrar barn att använda språkbadsspråket medan barn får använda sitt modersmål. Barnen lär sig också att läsa och skriva på språkbadsspråket. Alla de här dragen hör till språkbadets principer. (Kangasvieri m.fl. 2011: 49; Bergroth 2015.)

Utredningen visade vidare att språkbadsverksamheten har utspridd till många av Finlands kommuner. Problematiskt är att kommunerna kan använda benämningen ”språkbad” fast verksamhetens struktur och innehåll varierar mycket. (Kangasvieri m.fl. 2011: 7.) En ny utredning från 2017 visar att det fortfarande ordnas många slags verksamhetsformer under benämningen ”språkbad” även om det för första gången finns i grunderna för planen för småbarnspedagogik och i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen noggranna villkor och definition av språkbadsverksamhet. Villkoren och en definition av språkbadsverksamhet grundar sig på forskning (Sjöberg m.fl. 2018: 58.)

Benämningen ”annan undervisning på två språk” ger mera utrymme och flexibilitet till att namnge en verksamhet som inte uppfyller språkbadsundervisningens principer. Det syns dock att de nya grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och en noggrann definition av språkbad har minskat bruket av språkbadsbenämningen. (Sjöberg m.fl. 2018: 58.)

Den nya språkbadsutredningen visade vidare att språkbadsundervisning erbjuds i 23 kommuner inom småbarnspedagogiken, 15 kommuner inom förskoleundervisningen, 13 kommuner inom grundskolans lägre årskurser och inom 11 kommuner i grundskolans högre årskurser i Finland. Enligt den tidigare utredningen från 2011 lyftes det också fram

att språkbadsundervisning i samiska erbjuds i två kommuner i Finland men de här två kommunerna har meddelat i den nya utredningen från 2017 att kommunerna inte erbjuder språkbadsundervisning i samiska. (Sjöberg m.fl. 2018: 33.) Språkbad i de inhemska språken erbjuds mest på tvåspråkiga orter i Finland. Utredningen visar att språkbadsundervisning i de inhemska språken har etablerat sig till vissa kommuner men det verkar att språkbadsundervisning inte har utvidgat sig till nya kommuner. (Sjöberg m.fl. 2018: 34.)

Det var föräldrarna som ursprungligen fick språkbadsundervisningen att börja i Vasa år 1987 (Buss& Lauren 2007: 30). Föräldrarnas beslutsamhet fungerade som drivande kraft och det behövdes för att språkbadsverksamheten kunde utvecklas i Finland (Lauren 1992: 62.) I olika delar av Finland har det hänt att finskspråkiga föräldrar har börjat kräva mer effektiv språkbadsundervisning till sina barn. Det har också grundats föräldraföreningar och som har som mål att utveckla språkbadsverksamheten. (Buss & Lauren 2007: 30.) Bergroths (2017) undersökning gällande språkbadsfamiljer och deras bakgrund visar att många föräldrar tycker att språkbad ger möjlighet att vara i kontakt med svenskspråkiga släktingar och med andra svenskspråkiga. Föräldrarna tycker också att bra språkkunskaper är viktiga i framtiden till exempel i studier och i arbetslivet. Enligt undersökningen upplevs språkbadet som ett tryggt och väl undersökt undervisningsprogram. Oftast väljer föräldrar språkbad till sina barn därför de själva har kontakter till svenska språket eller att de själva har lärt sig språket i något sammanhang. (Bergroth 2007: 11–12.) En del av föräldrar väljer språkbad därför att de själva har upplevt hur viktigt det är att man kan tala båda språken speciellt i tvåspråkiga områden. Några föräldrarna anser också att det är lättare att lära sig språket om man börjar bekanta sig med språken redan när man är liten. Föräldrarna uppskattar den naturliga kontakten med det i språkbad. (Bergroth 2007: 9–10.)

Jyväskylä universitets språkbadsutredning *Språkbad i Finlands kommuner 2017* lyfter fram att föräldrarna har haft central medverkande roll när språkbadsundervisningen har initierats i de olika kommuner som var med i utredningen. Föräldrarnas önskemål var att få mångsidigare språkundervisning för sina barn och att det ska finnas mera att välja på för barn som kommer från enspråkiga hem. Utredningen lyfter också fram att det inte var

så enkelt att initiera språkbadsverksamheten i en del kommuner utan det krävdes en betydande insats av föräldrar, fostrare och lärare i kommunen. I några kommuner fanns det också motstånd för initiering av språkbadsverksamhet. Föräldrar, fostrare och lärare ställde upp för initiering av språkbadsverksamhet medan politiker, kommunala tjänstemän och i vissa fall också skolornas rektorer och lärare inte gjorde det. För att nå kontinuum för språkbadsverksamhet har föräldrarnas insats också en betydande roll. (Sjöberg m.fl. 2018: 41.) Jyväskylä universitets utredning visar att de föräldrar och lärare som deltog i undersökningen antog att etableringen av språkbadsverksamhet kräver att kommunala tjänstemän, undervisnings- och socialförvaltning och skolornas rektorer vet vad det krävs för att initiera språkbadsverksamhet. (Sjöberg m.fl. 2018: 42.)

Marina Bergströms doktorsavhandling *Individuell andraspråksinläring hos språkbads elever med skrivsvårigheter* lyfter fram att barn med speciella behov kan också nå fungerande två- eller flerspråkighet via språkbadsundervisning. I språkbadet fungerar språket som ett verktyg all verksamhet och det kan underlätta sådana elever som har svårigheter att lära sig ett nytt språk via reguljär språkundervisning. Till de barn som har svårigheter till exempel med siffror eller med skrivning kan det vara svårt att lära sig språket via reguljär undervisning därför att den oftast grundar sig på skriftspråket. Språkbadsundervisningen stöder elevernas språkinläring mångsidigt och stöder inläringen av språkets olika delområden. (Bergström 2002.)

Jyväskylä universitets språkbadsutredning presenterar som utvecklingsmål att man borde stöda speciellt de kommuner med hjälp av statsunderstöd som utvidgar tvåspråkig verksamhet som är riktat för barn som har inläringssvårigheter att lära sig ett nytt språk via reguljär språkundervisning. (Sjöberg m.fl. 2018: 65.)

2.3.2 Tvåspråkig pedagogik

Tvåspråkig pedagogik är en ny verksamhetsform inom mindre omfattande tvåspråkig undervisning där målspråkets andel är mindre än 25 % av verksamheten (Peltoniemi m.fl. 2018: 8). I praktiken förverkligas den tvåspråkiga pedagogiken på daghemsnivå så att

fostraren använder två språk med barnen i olika vardagliga situationer och under mer styrda undervisnings och lekpassen. (Palojärvi m.fl. 2018: 23.) Tvåspråkig pedagogik liknar CLIL-undervisning därför att i båda verksamhetsformerna kan samma lärare använda flera språk med samma elever. Ett sådant sätt att använda språk är nytt när det är fråga om språkparet finska-svenska. (Palojärvi m.fl.2018: 11.) Tvåspråkig pedagogik kan ses som en av sådan tvåspråkig verksamhetsform som baserar sig på ett flexibelt mångfaldigt arrangemang. Två språk används som ett medel i flexibel kommunikation och till exempel barnträdgårdslärare kodväxlar ansvarsfullt. (Palojärvi m.fl. 2018: 16.)

Med kodväxlingen åsyftas det till individens bruk av två språk i ett samtal, dvs. att man använder det språket som inte är samtalskontextens huvudsakliga språk (Rontu 2005: 18). Kodväxlingen är normalt fenomen i tidig tvåspråkig utveckling och till exempel barnet kodväxlar tills hen har tillägnat sig de två språksystemen i hjärnan. (Rontu 2005: 42). Ansvarsfull kodväxling är planerad och kodväxlingen sker med medvetet och målet är att utveckla båda språken. I sådana länder där det nyligt finns flerspråkiga elever är undervisningsprogram som grundar sig på ansvarsfull kodväxling vanliga. I ansvarsfull kodväxling används två språk växelvis medan parallell användning av två språk liknar översättning, dvs. samma sak framläggs på båda språken. (Palojärvi m. fl. 2018: 13.) Kodväxlingen kan används som ett stöd för förståelse av ett nytt språk av de lärare som kommunicerar på två språk. (Palojärvi m.fl. 2018: 16.)

I tvåspråkig pedagogik stöder man både inlärares förståelse av det nya språket och det nya språkets produktion med hjälp av lärares mångsidiga metoder. Inlärares språkinlärningsprocess stöds till exempel via återkommande aktiviteter och rutiner som man kan förutse. Viktiga metoder i tvåspråkig undervisning är också att lärare bygger broar mellan gammal och ny kunskap och att läraren klär det som man gör i ord, dvs. läraren sätter ord på aktiviteterna. Andra metoder som underlättar förståelsen av ett nytt språk och stöder inlärares språkinlärningsprocess är att man som lärare talar tydligt och betonar de mest centrala huvudordet i talet. Miner, gester och bilder, dvs. icke-verbala kommunikationsmedel är också viktiga och att man upprepar ord och innehåll ofta. (Palojärvi m.fl. 2018: 16.)

När arbetssättet som kallas tvåspråkig pedagogik utvecklades i en finskspråkig daghemsavdelning år 2012–2013 beaktades också föräldrarnas intresse för initiering av en ny verksamhet. Daghemschefen skickade ett brev till föräldrarna och föräldrarna blev tillfrågade om de skulle vara intresserade av att initiera språkduschundervisning i daghemmet. Språkduschverksamheten marknadsfördes också i stadens webbplats och i lokaltidningen. Alla av de familjer som redan hade en dagvårdsplats i det ifrågavarande daghemmet var intresserad av att deras barn skulle ha en möjlighet att delta i verksamhet på svenska. Slutligen deltog alla i gruppen i den tvåspråkiga verksamheten. (Palojärvi m.fl. 2016: 20–21.) Den tvåspråkiga pedagogiken initierades i början av augusti och redan i september började barnen använda det nya språket. Resultatet var överraskande, dvs att helt finskspråkiga tre år gamla barn började svara på svenska till barnträdgårdsläraren. Föräldrarna var också mycket tacksamma och ivriga när de märkte hur snabbt och effektivt barnen lärde sig ett nytt språk. Föräldrarna ansåg det som en gåva att barnen redan hade lärt sig sådant i daghemmet som möjligen kunde underlätta inläringen av andra språk i barnens framtid. (Palojärvi m.fl. 2016: 22.)

2.3.3 Språkdusch

En annan mindre omfattande tvåspråkiga verksamhetsformer är *språkdusch* (Palojärvi m.fl. 2016: 10). Språkdusch innebär att barnen erbjuds korta stunder på ett främmande språk. Syftet med språkdusch är att barnen bekantar sig med ett eller flera främmandespråk genom vardagliga situationer. Det är viktigt att språket används regelbundet och dagligen. En flerspråkig person kan ge språkdusch och hen behöver inte nödvändigtvis vara en ämneslärare i främmandespråk. Målet är också att skapa positiv föreställning om ett nytt språk och en ny kultur via gemensamma lek, sånger och sysselsättningar. (Bärlund 2012.)

Niina Knuutti har undersökt språkdusch vid Jyväskyläs universitet. Hon lyfter fram i sin undersökning hur redan korta stunder på främmande språk kan lämna fasta minnesspår i barnets hjärna som kan aktiveras senare i kommande inläringssituationer. I daghemsåldern är barnen mest mottagliga också på biologiskt sätt att tillägna sig flera

språk samtidigt. (Knuutti 2010: 1.) I framtida inlärningsituationer kan barnen utnyttja det minnespår som har lämnat till hens hjärna i språkduschverksamheten. (Knuutti 2010: 2.) Tidigareläggningen språkundervisning syns också i språkdusch för målet är att börja språkduschen så tidigt som möjligt. (Knuutti 2010: 1)

2.4 Förhållningssätt till svenskan i Finland

Man kan säga att en av grundpelarna i det finländska samhället är landets officiella tvåspråkighet. Tvåspråkighet och rätten att få tjänster på sitt eget modersmål har bevarats i grundlagen och i språklagen. År 2012 sattes det som mål i den nationella språkstrategin att de båda nationalspråken syns, hörs och accepteras i Finland. I Finland får tvåspråkigheten ett allmänt stöd. Valundersökningsmaterialet år 2015 visade att cirka 70 % av finländarna förhåller sig positivt till att det finns två starka nationalspråk också i framtiden i Finland. (Pitkänen & Westinen 2017: 4.)

En undersökning som utfördes av tankesmedjan e2 gällande finskspråkigas syn till på det andra inhemska språket, svenska, visar att svenskan anses vara en viktig del av det finländska samhället (Pitkänen & Westinen 2017: 3.) I undersökningen deltog sammanlagt 3150 informanter som hade finska som modersmål (Pitkänen & Westinen 2017: 5.) 40 % av dem som deltog till tankesmedjan e2's underökning upplevde relationerna mellan de finsk och svenskspråkiga som goda eller mycket goda. Endast 5 % upplevde relationerna vara dåliga. Två tredjedelar av informanterna höll svenskan som en bestående del av det finländska samhället. 59 % av informanter ansåg kunskaperna i svenska vara viktiga med tanke på relationerna mellan de nordiska länderna. 69 % av informanterna stödde också det att svenskspråkiga ska ha rätt till tjänster på sitt eget modersmål. Dock tyckte 48 % av informanterna att kostnaderna är för höga gällande svenskspråkiga tjänster medan 32 % tyckte på ett annat sätt, dvs. de ansåg att kostnaderna gällande svenskspråkigas tjänster inte är för höga. (Pitkänen & Westinen 2017: 3.) 62% av informanterna tyckte att svenska språket är en väsentlig del av det finländska samhället, dock har andelen varit 75 % år 2008 vilket betyder att tankesättet har ändrats något. (Pitkänen & Westinen 2017: 8.)

Rentav 69 % av informanterna tyckte att de skulle vilja ha bättre kunskaper i svenska. Cirka 40 % av informanterna tyckte att de skulle vilja ha mera kontakt med de svenskspråkiga. Språkkunskaperna i svenska och det hur mycket informanterna har kontakt med svenskspråkiga påverkade till förhållningssättet genom hela linjen. Goda kunskaper i svenska och kontakter med svenskspråkiga förstärkte det positiva förhållningssättet till svenskspråkiga. Svaga kunskaper i svenska och knappa kontakter med svenskspråkiga förstärkte det negativa förhållningssättet och fördomar. Cirka 40 % av finländare hade ingen kontakt med svenskspråkiga. (Pitkänen & Westinen 2017: 4.) Den mest negativa förhållningen hade informanterna med låg utbildningsbakgrund, de som understödde sannfinländare eller ett parti som är utanför regeringen eller informanter som inte hade kunskaper i svenska. (Pitkänen & Westinen 2017: 6.)

Under de senaste åren har det varit mycket diskussion om svenska språkets samhällsposition. Efter att sannfinländarna gick med i regeringen och när SFP uteblev i opposition har svenskans ställning varit mera med i den politiska diskussionen. Minoritetsfrågor och kulturell mångfald har varit speciellt viktiga teman för SFP. (Pitkänen & Westinen 2017: 4-5.) Undersökningen lyfter fram några ändringar som har skett under de senaste tjugo åren. Den äldre befolkning har en högre aktning för tvåspråkighet jämfört med den yngre befolkningen som ger mycket mindre stöd till och har mycket mindre intresse för svenska språket. Bakom resultaten kan finnas ändringar som gjordes i studentskrivningar år 2005 då svenska språket lämnades bort bland de obligatoriska ämnena i studentskrivningar. (Pitkänen & Westinen 2017: 9.) När kontakten till språket försvagas, påverkar det förhållningen till svenskan på ett negativt sätt (Pitkänen & Westinen 2017: 22). Digitaliseringen har ökat kunskaperna i att förstå och tala engelska vilket har minskat intresse för andra språk. Likgiltigheten mot att studera andra främmande språk än engelska verkar vara en stor utmaning för skolmyndigheterna. (Pitkänen & Westinen 2017: 23-24.)

Det skulle vara viktigt att förstärka umgänget över språkgränser. Största delen av finländare skulle vilja lära sig bättre svenska och intresset för tvåspråkiga skolor är stort. (Pitkänen & Westinen 2017: 22). 43 % stödde tanken om en tvåspråkig skola (Pitkänen & Westinen 2017: 4). Största delen av finskspråkiga skulle vilja umgås mera med

svenskspråkiga. Motivationen finns och umgänge över språkgränser skulle vara en lösning till att förstärka ett positivt förhållningssätt. Om de finsk- och svenskspråkiga skulle vara mera tillsammans, skulle det väcka intresse att lära sig varandras språk. Elevutbyte mellan skolor skulle vara ett sätt att öka umgänget mellan finsk-och svenskspråkiga då finskspråkiga elever skulle vara i kontakt med den svenskspråkiga miljön och tvärtom. (Pitkänen & Westinen 2017: 22).

Tankesmedjan e2s` undersökning visar att majoriteten av finskspråkiga förhåller sig positivt till svenskan och de svenskspråkiga tjänsterna är inte hotade. Diskussionen om tvångssvenskan innebär inte en bred svenskfientlighet. Undersökningen visar att informanternas egna kunskaper i svenska och kontakter med svenskspråkiga återspeglas i förhållningsättet till svenskan. Via skolan skulle dialogen över språkgränsen vara möjligt till alla barn oberoende av familjens socioekonomiska bakgrund. Alla barn borde ha rätten att delta i verksamhetsformer för tidig inläring av svenska och tillägna sig språket via meningsfulla situationer och sammanhang. Därtill behövs det mera utbytesstudieplatser för unga. Också gymnasier och yrkesskolor borde tas med i utbytesmodellen. Utbytesmodellen förutsätter ivriga lärare, marknadsföring och understöd till elever. (Pitkänen & Westinen 2017: 23-24.)

Tankesmedjan e2s undersökning visade också att vuxna skulle vilja utveckla sina kunskaper i svenska. De vuxnas språkkunskaper kunde man stöda t. ex. på arbetsplatsen via korta, enkla och vardagliga kommunikationssituationer. Det att språket är synlig och att man får höra språket stöder livslång språkinläring. Musik, filmer och tv-serier är kanaler att lära sig svenska. Språkkunskaper och trevliga upplevelser med språket är nyckeln till positivt förhållningssätt till svenskan i Finland. (Pitkänen & Westinen 2017: 24.)

3 SVENSKA SPRÅKET OCH VIKTEN ATT BARN LÄR SIG SVENSKA I KAUHAJOKI

I detta kapitel presenteras det informanternas bakgrundsinformation och informanternas uppfattningar om vikten att kunna svenska språket i Kauhajoki och i Finland.

3.1 Bakgrundsinformation om informanter

Kauhajoki är en finskspråkig stad med 13 610 invånare år 2017 (Kauhajoki info 2018). Det bor familjer med invandrarbakgrund i Kauhajoki men deras tankar kom tyvärr inte fram i den här undersökningen.

Totalt 39 småbarnsföräldrar, 4 chefer, 36 fostrare och 19 familjedagvårdare deltog i undersökningen (se tabell 1).

Tabell 1. Information om småbarnsföräldrar som deltog i undersökningen år 2017

informanter	informanternas antal
småbarnsföräldrar	39
chefer	4
dagvårdspersonal	36
familjedagvård	19

Tabell 2. Informanternas utbildningsbakgrund

	föräldrar	chefer	daghemspersonal	familjedagvårdare
grundskola	4	0	1	2
gymnasium, folkskola eller yrkesskola	26	1	22	16
yrkeshögskola eller universitet	20	3	13	1

Alla småbarnsföräldrar som deltog i undersökningen hade finska som modersmål. Två av småbarnsföräldrarna meddelade att de har språkbadsbakgrund. Alla dagvårdschefer hade studerat i finskspråkiga skolor och hade finska som modersmål. Ingen av cheferna hade deltagit i undervisningen på främmande språk eller varit med i tvåspråkig undervisning eller i språkdusch. En av daghemspersonalen hade språkbadsbakgrund. Största delen av daghemspersonalen (dvs. 35 informanter av 36) hade finska som modersmål och en informant meddelade att hen har svenska som modersmål. Alla 19 familjedagvårdare meddelade att de har finska som modersmål och en av familjedagvårdarna meddelade att hen har gått grundskolans årskurser 1–5 på svenska.

Cirka hälften av daghemspersonalen (17 av 36 informanter) meddelade att de arbetar som barnskötare och nästan en tredjedel att de arbetar som barnträdgårdslärare. Tre av informanterna meddelade att de arbetar som speciallärare och fem att de arbetar som medhjälpare eller som vikarie. Två av informanter svarade att de har någon annan uppgift, men hade inte preciserat vilken.

I undersökningen kartlagdes chefers, daghemspersonalens och familjedagvårdarnas uppfattning om sina *kunskaper i svenska*. Det togs också reda på hur chefer, daghemspersonal och familjedagvårdarna upplever sin förståelse och produktion av tal och skrift i svenska. Tabellerna 3, 4 och 5 visar hur chefer, daghemspersonal och familjedagvårdare har upplevt sina kunskaper i svenska nu. Alternativen var flytande, nöjaktig och grundläggande förmåga.

Tabell 3. Kommunalsektorns daghemspersonalns upplevelse om sina kunskaper i svenska

	flytande förmåga	nöjaktig förmåga	grundläggande förmåga
talproduktion	3	16	10
skrivproduktion	2	14	9
förståelse av tal	7	15	9
textförståelse	7	14	9

Tabell 4. Privatsektorns daghemspersonalns upplevelser om sina kunskaper i svenska

	flytande förmåga	nöjaktig förmåga	grundläggande förmåga
talproduktion	0	1	8
skrivproduktion	0	1	8
förståelse av tal	0	2	7
textförståelse	0	1	9

Tabell 5. Familjedagvårdarnas upplevelse om sina kunskaper i svenska

	flytande förmåga	nöjaktig förmåga	grundläggande förmåga
talproduktion	1	5	8
skrivproduktion	2	3	9
förståelse av tal	2	5	7
textförståelse	2	5	8

Resultaten visar att bland dagvårdchefer och dagvårdspersonal på kommunalsektorn finns det fostrare som upplever både sin tal- och skivproduktion och förståelse av tal och textförståelse vara flytande. Bland familjedagvårdarna fanns det också fostrare som upplevde sina kunskaper i svenska som flytande i alla fyra delområden. Cirka två tredjedelar av dagvårdspersonalen upplevde sin talproduktion i svenska som nöjaktig (22 av 36 informanter) och lite över två tredjedelar (26 av 36 informanter) av dagvårdspersonalen upplevde sin talproduktion vara grundläggande nivå. Undersökningen visar att det finns fostrare i Kauhajoki som har kunskaper i svenska språket. Detta kan ses som outnyttjad resurs som Kauhajoki har därför att det inte för tillfället finns verksamhetsformer för tidig inläring av svenska där de kunde använda sin förmåga.

3.2 Informanternas uppfattningar om vikten att kunna svenska språket i Finland och i Kauhajoki

Det här avsnittet koncentrerar sig på forskningsfråga 1: Vad anser småbarnsföräldrar, chefer och fostrare i Kauhajoki om vikten att kunna svenska? Största delen, dvs. 34 *småbarnsföräldrar* av 39 ansåg att det är viktigt för barn att kunna svenska. Endast 4 föräldrar tyckte att det inte är viktigt att kunna svenska. Detta resultat visar att de föräldrar som deltog i min undersökning hade positiv inställning till svenskan och upplevde att det är viktigt att kunna svenska. Föräldrarna fick också motivera sin synpunkt. Många föräldrar upplevde att kunskaperna i svenskan är viktiga därför att Finland är ett tvåspråkigt land och det lyftes också fram att det hör till allmänbildningen att kunna landets andra officiella språk (se citat 1). I citat 2 syns att svararen är medveten om att om man har kunskaper i vilket språk som helst, kan det inverka positivt på tillägnande av andra språk.

(1) Mamma, barn under 1 år, yrkeshögskoleutbildning.

Kyllä, Suomi on kaksikielinen maa. Jos esim. asut Kauhajoella, käy täällä paljon väkeä muista kunnista. Mielestäni on myös yleissivistävää osata kieliä ylipäätään.

(2) Mamma, barn under 1 år, yrkeshögskoleutbildning.

Kyllä on tärkeää hallita myös toinen kotimainen, Ruotsin kielen taitamisesta on myös hyötyä muiden kielten opiskelussa ja omaksumisessa.

Minoriteten av småbarnsföräldrar (4 informanter av 39) som upplevde att kunskaperna i svenska inte är viktiga meddelade att de inte har själva behövt svenska eller att de inte behöver svenska dagligen (se citat 3). Föräldrarna som tyckte att kunskaperna i svenska inte är viktiga hade yrkesskola och universitetsutbildning som utbildningsbakgrund.

(3) Mamma, barn under 1-2 år gamla, yrkesskoleutbildning.

Ei, en tarvi päivittäin.

En förälder som hade universitetsutbildning upplevde att det inte är viktigt att ha kunskaper i svenska. Hen upplevde att svenska inte talas så mycket globalt jämfört med andra språk, till exempel tyska (se citat 6).

(4) Pappa, 4-5 och 5-6 år gamla barn, universitetsutbildning.

Ei, globaalisti ajateltuna ruotsia puhutaan liian vähän, joten esim. saksa olisi hyödyllisempi kieli.

Småbarnsföräldrarna lyfte också fram att om man har kunskaper i svenska eller i vilket språk som helst, kan det stöda och underlätta inläringen av andra språk (se citat 4). En av föräldrarna motiverade i sitt svar med att det är enklare att kommunicera utomlands om man har kunskaper i flera språk (se citat 5).

(5) *Mamma, barn 3-4 år gammal, universitetsutbildning.*

Kyllä, kaikkien vieraiden kielten opiskelu helpottaa kielenoppimista yleensä. Kommunikointi matkustellessa sekä äidinkielenään muita kieliä puhuvien kanssa helpottuu.

Dagvårdscheferna blev tillfrågade om de upplever kunskaperna i svenska som viktiga för sig själva, i Finland eller i *Kauhajoki*. Majoriteten av cheferna angav att de upplever kunskaperna i svenska som viktiga för sig själva (3 informanter av 4). En chef meddelade att hen upplever svenskan som mycket viktig för sig själv. Hen lyfte fram i sitt svar att hen har människor som talar svenska som modersmål i sin närmaste krets (se citat 6).

(6) *Områdeschef på kommunalsektorn.*

Erittäin tärkeänä, lähimpiin ihmisiin kuuluu ruotsin kieltä äidinkielenään käyttäviä.

I undersökningen togs det reda på om dagvårdscheferna upplever kunskaperna i svenska som viktiga i *Finland*. Alla chefer svarade jakande och alla begrundade sin uppfattning med att svenskan är det andra modersmålet i Finland. *Dagvårdscheferna* blev tillfrågade också om de upplever kunskaperna i svenska som viktiga i *Kauhajoki*. Alla fyra chefer upplevde att det är viktigt att man har kunskaper i svenska i *Kauhajoki*. Hälften av cheferna begrundade sin åsikt med att svenskan är det andra officiella språket i Finland och hälften lyfte fram att det finns svenskspråkig befolkning i närmiljön.

Cheferna blev också frågade om de anser att *barnen i Kauhajoki* har behov att lära sig svenska. En av cheferna upplevde att det finns ett stort behov för att barnen i *Kauhajoki* att lära sig svenska och tre andra chefer upplevde att det finns ett ganska stort behov (se citat 7). En av cheferna lyfte fram i sitt svar att man bör bli kvitt med svenskans rykte som ”tvångssvenska” (se citat 8).

(7) *Områdeschef på kommunalsektorn, institututbildning.*

Kaikenlainen kielitaito on henkistä pääomaa, joka rikastuttaa ihmistä.

(8) *Daghemschef på privat sektorn, 30-50 år, yrkeshögskoleutbildning.*

Jonkin verran tärkeänä, ”pakkoruotsi”-maineesta tulisi päästä eroon.

Daghemspersonalen och *familjedagvårdarna* blev tillfrågade om de upplever kunskaperna i svenskan som viktiga för sig själva, i Finland eller i Kauhajoki. Nästan hälften av informanterna (26 informanter av 55) upplevde svenskan som ganska viktigt för dem själva. En femtedel (9 informanter av 55) upplevde svenskan som viktig för dem själva och över en fjärdedel av daghemspersonalen (15 informanter av 55) upplevde svenskan som inte alls viktig för dem själva.

Informanterna som upplevde svenskan som mycket viktig eller viktig för dem själva, hade samma drag i sina motiveringar som småbarnsföräldrarna. Allmänbildning och svenskas position som Finlands andra officiella nationalspråk lyftes fram i daghemspersonalens svar, liksom också internationalisering och positiva förhållningar, (se citat 9 och 10).

(9) *Barnträdgårdslärare på kommunalsektorn.*

Tärkeänä, yleissivistys, Suomi kaksi kielinen, kansainvälisyys yleensä.

(10) *Familjedagvårdare, 50-65 år, handelsinstitututbildning.*

Tärkeänä, tykkään ruotsin kielestä.

De informanter som upplevde svenskan som ganska viktig lyfte också fram betydelsen av allmänbildning och Finlands tvåspråkighet i sina motiveringar. Positiv inverkan på arbetsmöjligheter, kommunikation med svenskspråkiga och betydelsen av svenskspråkiga orters närhet reflekterades i daghemspersonalens svar. I vissa av

informerarnas svar återkastades önskan om att kunna svenska, liksom citat 11 och 12 visar. De här informanterna upplevde svenskan som ganska viktig för sig själva

(11) Barnskötare på kommunalsektorn.

Olisihan se hyvä taito osata.

(12) Barnskötare på kommunalsektorn.

Olishan se kiva osata, mutta ku en osaa!

De informanter som upplevde svenskan som ganska viktig för dem själva motivera sina svar med att det skulle vara bra att kunna svenskan därför att de emellanåt behöver det i arbetet när de träffar svenskspråkiga familjer på daghemsektorn (se citat 13).

(13) Barnträdgårdslärare på privatsektorn.

Jonkin verran tärkeänä, täytyisi osata edes hieman, työssä kohtaa ajoittain ruotsin kielisiä perheitä.

De familjedagvårdare som upplevde svenskan som ganska viktig för dem själva lyfte fram i sina svar att det skulle vara bra att kunna föra en diskussion på svenska. En av informanterna hade släktingar som bor i Sverige och hen konstaterade att det skulle vara bra att kunna ens lite svenska (se citat 14).

(14) Familjedagvårdare, 50-65 år, yrkesskoleutbildning.

Jonkin verran tärkeänä, olisihan se ihan mukava vähän osata, kun sukulaisia asuu Ruotsissa, jotka eivät osaa sanaakaan suomea.

En av informanterna som upplevde svenskan som ganska viktig för sig själv motiverade sitt svar med att hen har svenskspråkiga i släkten. Upplevelsen om att det är en rikedom att kunna språk lyftes också fram i en informantens svar (se citat 15).

(15) Barnskötare på privatsektorn.

Jonkin verran tärkeänä, kyllähän se olisi rikkaus osata.

Lite över en fjärdedel (15 av 55 informanter) upplevde inte svenskan som viktig för dem själva och motiverade sina svar till exempel med att de behöver svenskan så sällan och att man inte använder svenska på den orten där informanten bor. Det att man klarar sig med engelska när man reser lyftes också fram (se citat 16 och 17). Den här undersökningen visar samma drag med tankesmedjan e2s' undersökning gällande förhållningssätt till svenskan och engelskan i Finland. Digitaliseringen har ökat kunskaperna i engelska men samtidigt har detta minskat intresset för andra språk, (se närmare i avsnitt 2).

(16) Barnträdgårdslärare på kommunalsektorn.

En lainkaan tärkeänä, asumallani alueella ei ruotsin kieltä käytetä, matkoilla pärjään englannin kielellä.

(17) Kokerska på privatsektorn.

En lainkaan tärkeänä, en ole tarvinnut, englannin kielellä pääsee pitkälle.

De familjedagvårdare som upplevde svenskan som inte alls viktig för dem själva motiverade sina svar med att de inte har behövt svenska eller att de inte har studerat svenska. En stark förhållning till finskhet lyftes också fram i motiveringar (se citat 18). Informantens citat kan tolkas så att hen upplever att finskan är det enda modersmålet i Finland. En av familjedagvårdarna konstaterade att orsaken till att hen inte upplever svenskan som viktig för sig själv kan vara det att hen inte har kunskaper i svenska. (se citat 19).

(18) *Familjedagvårdare, 30-50 år, yrkesskoleutbildning.*

En lainkaan tärkeänä, asumme Suomessa, olemme suomalaisia, meidän äidinkieli on suomi.

(19) *Familjedagvårdare, 50-65 år, handelsinstitututbildning.*

Ei lainkaan tärkeänä, suurin syy varmaan, kun sitä ei itse osaa puhua eikä ymmärrä.

I undersökningen togs det vidare reda på om daghemspersonalen upplever kunskaperna i svenska som viktiga i *Finland*. Största delen (41 informanter av 55) svarade jakande. Allmänbildning, Finlands tvåspråkighet och internationalisering syntes i informanternas motiveringar. I daghemspersonalens svar kom det fram att de ansåg att kunskaperna i svenska är nyttiga om man bor vid kusten. Två av informanterna lyfte fram i sina svar att Kauhajoki ligger nära kustområdet och därför är det viktigt att ha kunskaper i svenska. Motiveringar som fanns i informanternas svar var att det är viktigt att ha kunskaper i vilket språk som helst och att det berikar livet att kunna olika språk. Det lyftes också fram att alla språk är viktiga (se citat 20). En familjedagvårdare konstaterade i sitt svar att det är viktigt att komma överens med svenskspråkiga (se citat 21).

(20) *Barnskötare på kommunalsektorn, 30–50 år, yrkesskoleutbildning.*

Kyllä, kaikki kielet on tärkeitä!

(21) *Familjedagvårdare, 30-50 år, institututbildning.*

Kyllä, yleissivistystä, ruotsi on Suomen virallinen kieli. Tultava toimeen myös ruotsinkielisten kanssa.

Lite över en femtedel av daghemspersonalen (11 av 49) svarade att det inte är viktigt att ha kunskaper i svenska i Finland. Informanterna nämnde i sina motiveringar att man inte använder svenska på den orten där informanten bor och att man klarar sig med engelska. En informant som upplevde att det inte är viktigt att ha kunskaper i svenska i Finland

konstaterade att finskan har en dominerande position i Finland även om Finland är ett tvåspråkigt land (se citat 22). De familjedagvårdare som upplevde att kunskaperna i svenska inte är viktiga i Finland motiverade det med att finskan är det dominerande språket i Finland och att man bör klara sig med finskan i Finland (se citat 23).

(22) Medhjälpare på kommunalsektorn. 30–50 år, yrkeshögskoleutbildning.

Ei, suomen kieli valta-asemassa, vaikka Suomi onkin kaksikielinen maa.

(23) Familjedagvårdare, 30–50 år, handelsinstitut- och yrkesskoleutbildning.

Ei, Suomessa valtakieli on suomen kieli ja sillä on pärjättävä.

Daghemspersonalen blev tillfrågade om de upplever kunskaperna i svenska som viktiga i *Kauhajoki*. Cirka en tredjedel av daghemspersonalen (18 informanter av 55) upplevde kunskaperna i svenskan som viktiga i Kauhajoki och cirka två tredjedelar (36 informanter av 55) upplevde att kunskaperna i svenska inte är viktiga i Kauhajoki. De informanter som upplevde att det är viktigt att ha kunskaper i svenska i Kauhajoki lyfte fram i sina motiveringar allmänbildningens betydelse, svenskas position som Finlands andra nationalspråk och att det finns tvåspråkiga familjer i Kauhajoki. En informant som upplevde att det är viktigt att ha kunskaper i svenska i Kauhajoki lyfte fram att Kauhajoki ligger på sätt och viss nära kustområden men att det inte syns i vardagen. En informant lyfte fram att man behöver kunskaper i svenska därför att det alltemellanåt kommer svenskspråkiga familjer till Kauhajoki från kustområden (se citat 25).

(24) Vikarie på kommunal sektor, 30–50 år, yrkeshögskoleutbildning och studier vid öppna universitet.

Kyllä, tavallaan lähellä rannikkoa, mutta ei näy päivittäisessä toiminnassa.

(25) Barnträdgårdslärare på privat sektorn, 18-30 år, yrkeshögskoleutbildning

Kyllä, rannikolta tulee ajoittain ruotsin kielisiä perheitä.

De informanter som tyckte att det inte är viktigt att ha kunskaper i svenska, motiverade sina svar med att det inte bor så många svenskspråkiga i Kauhajoki och att de inte själva har behövt svenska i Kauhajoki. En av informanterna på kommunalsektorn upplevde att det viktigaste idag är att ha goda kunskaper i finska och i engelska, (se citat 26). I familjedagvårdarnas svar lyftes fram att Kauhajoki är en enspråkig stad och att man bara talar finska i Kauhajoki, (se citat 27).

(26) Barnskötare på kommunalsektorn, 30-50 år, yrkesskoleutbildning

Ei, nyky-yhteiskunnassa tuntuu, että hyvä suomen kielen oppiminen on se tärkein ja toisena tulee englanti.

(27) Familjedagvårdare, 50–65 år, grundskoleutbildning.

Ei, Kauhajoella puhutaan vain suomea.

3.3 Informanternas uppfattningar om kunskaper i svenska för barns framtid

I undersökningen ombads cheferna, daghemspersonalen och familjedagvårdarna resonera om det är nyttig för barnens framtid att kunna svenska. I tabell 6 presenteras hur uppfattningarna fördelades bland informanterna.

Tabell 6. Nyttan av kunskaper i svenska för barns framtid

Nyttan av kunskaper i svenska för barns framtid	föräldrar	chefer	daghemspersonal på kommunalsektorn	daghemspersonal på privatsektorn	familjedagvårdare
mycket stor nytta	8		4	0	2
stor nytta	17	3	10	4	9
ganska stor nytta	14	1	13	4	7
ingen nytta	1		0	0	0

Cirka två tredjedelar av småbarnsföräldrar (25 av 39 informanter) i Kauhajoki och majoriteten av dagvårdchefer (3 av 4 informanter) som deltog i undersökningen ansåg att det skulle vara till en mycket stor nytta eller stor nytta för barns framtid att ha kunskaper i svenska. Småbarnsföräldrarnas andel och dagvårdschefernas andel som tyckte att det skulle vara en mycket stor nytta eller stor nytta för barns framtid att ha kunskaper i svenska var större jämfört med dagvårdspersonalens andel (31 av 55 informanter) som tyckte lika.

Det var intressant att se hur *småbarnsföräldrarnas* utbildningsbakgrund återspeglades i svaren. Småbarnsföräldrar som ansåg att det är viktigt att deras barn har kunskaper i svenska hade gymnasium eller yrkeshögskola som utbildningsbakgrund. En av småbarnsföräldrarna med universitetsutbildning upplevde att det inte är viktigt att ha kunskaper i svenska och hen motiverade sitt svar med att svenska inte talas så mycket globalt jämfört med andra språk. De andra småbarnsföräldrarna som ansåg att det inte är

viktigt att ha kunskaper i svenska hade yrkesskola som utbildningsbakgrund. Alla de småbarnsföräldrarna som hade grundskola som bakgrundsutbildning tyckte att det är viktigt att ha kunskaper i svenska språket. Alla av dem tyckte att det är mycket nyttigt för barns framtid att ha kunskaper i svenska språket.

Cirka två tredje delar av *daghempersonalen* (38 informanter av 55) svarade att det finns en ganska stor nytta med att barnen i Kauhajoki lär sig svenska. Cirka en sjättedel av daghemspersonalen (9 informanter 55) svarade att det finns nytta för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska och cirka en sjättedel av daghemspersonalen (9 informanter av 55) meddelade att det finns inget nytta för barn i Kauhajoki att lära sig svenska. Överraskande var att ingen av daghemspersonalen tyckte att det finns en stor nytta för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska.

De informanter som hade svarat att det finns et stort eller en ganska stor nytta för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska lyfte fram i sina svar Kauhajokis läge nära det tvåspråkiga kustområdet. Internationalisering lyftes också fram och svenskas position i Norden och i Finland (se citat 28).

(28) Barnsträdgårdslärare på kommunal sektorn, 50–65 år, yrkeshögskoleutbildning.

Yhä kansainvälistyvässä maailmassa vaihtelevasti tärkeä pohjoismaissa ja Suomessa.

Ett positivt förhållningssätt till behovet av svenskkunskaperna för barns framtid framhövdes i informanternas svar. I ett svar lyfte informanten fram att om barnen får höra svenska, kan det inverka på ett positivt sätt på barnens motivation och intresse för att lära sig svenska, (se citat 29).

(29) Specialbarnträdgårdslärare på kommunalsektorn, 30–50 år, universitetsutbildning.

Ruotsin kielen osaamisesta on varmaan jonkin verran hyötyä tällä alueella, ruotsin kieli tulee tutummaksi, voi olla, että lasten käydessä esim. ruotsinkielisillä alueilla kiinnostus kieltä kohtaan lisääntyy, kun he kuulevat kieltä ympärillään.

(30) Barnträdgårdslärare på kommunalsektorn, 30–50 år, yrkeshögskoleutbildning.

Vaikka kieltä ei Kauhajoella tarvitsikaan, muualla kyllä.

(31) Barnskötare på kommunalsektorn, 50–65 år, handelsläroverksutbildning.

Hyödyttäisi lasten ruotsin kielen opiskelua koulussa ja esim. myöhemmin työelämässä.

En av informanterna lyfte fram att om barnen skulle ha kunskaper i svenska så skulle det också underlätta för dem att lära sig andra språk i skolan (se citat 32). Informanten som upplevde att det inte finns behov för barnen att lära sig svenska i Kauhajoki, hade motiverat sitt svar med att hen inte har själv behövt kunskaper i svenska och därför upplever hen att barnen i Kauhajoki inte har ett behov att lära sig svenska. Informanten konstaterade också att det beror på vilken bransch barnen väljer att arbeta på i framtiden (se citat 33).

(32) Barnträdgårdslärare på kommunal sektorn, 18–30 år, yrkeshögskoleutbildning.

Varmasti helpottaisi peruskoulussa uusien kielien oppimista.

(33) Barnskötare på kommunalsektorn, 50–65 år, yrkeshögskoleutbildning.

Jonkin verran/ei lainkaan: Riippuu mille alalle aikoo! Esim tulkki, politikko, englanti tärkeä!

Informanterna lyfte fram i sina svar att det alltid är en rikedom att kunna något annat språk utöver sitt modersmål och att det finns svenskspråkiga i Kauhajokiområdet. De informanter som tyckte att kunskaperna i svenska är ganska viktiga för barnens framtid hade motiverat sina svar med att man klarar sig bra med skolsvenskan och att alla språkkunskaper är viktiga, men att det inte finns något särskilt behov att lära sig just svenska (se citat 34). En informant lyfte fram i sitt svar att det är ganska viktigt för barnen att ha kunskaper i svenska om barnen bor i ett svenskspråkigt område i framtiden eller om barnen arbetar på något ställe där man behöver kunna svenska (se citat 35).

(34) Barnskötare på privatsektorn, 18–30 år, yrkesskoleutbildning.

Jonkin verran tärkeänä, jokainen kielitaito on tietenkin hyvä, mutta en nää erityistä tarvetta.

(35) Kock på privat sektorn, 30-50 år, yrkesskoleutbildning.

Jonkin verran, jos tulevaisuudessa asuvat ruotsin kielisillä alueilla tai ovat töissä paikassa jossa tarvitaan ruotsin kieltä.

Familjedagvårdarna lyfte fram i sina svar att det är bra att kunna det andra inhemska språket. En av informanterna konstaterade att det är viktigt att man har kunskaper i något annat språk utöver sitt modersmål, speciellt i framtiden. Informanten lyfte också fram språkförståelsens positiva inverkan på inläring av ytterligare språk även senare i livet (se citat 36). En av familjedagvårdarna som upplevde att det finns ett stort behov för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska hade en stark uppfattning om att man måste kunna svenska (se citat 37).

(36) Familjedagvårdare, 30–50 år, institut-utbildning.

Mielestäni muidenkin kuin äidinkielen osaaminen on tärkeää ja enenevissä määrin tulevaisuudessa. Kun ymmärtää muita kieliä ja niiden rakenteita on useamman kielen oppiminen myöhemmässäkin vaiheessa helpompaa.

(37) *Familjedagvårdare, 50–65 år, handelsinstitututbildning.*

Paljon, pitää osata kieltä!

De familjedagvårdare som upplevde att det inte finns behov för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska hade inte motiverat sina svar. En chef som upplevde svenskan som mycket viktig för henne själv hade institututbildning och hörde till åldersgruppen 30–50 år. Tre andra chefer som upplevde kunskaperna i svenska som viktiga eller ganska viktiga för sig själva hade yrkeshögskoleutbildning och hörde till åldersgruppen 30–50. Den här chefen upplevde att det finns behov för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska med tanke på barns framtid. I chefernas svar lyftes det fram att det finns svenskspråkiga i Kauhajoki, (se citat 38).

(38) *Dahgemschef på privatsektorn.*

Jokainen kieli on rikkaus, alueella ruotsinkielisiä.

De andra tre cheferna som upplevde svenska som viktig eller ganska viktig för dem själva upplevde att det fanns ett ganska stort behov för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska. En femtedel av *dagvårdspersonalen* upplevde svenskan som viktig. Cirka en sjättedel av daghemspersonalen meddelade att det finns inget behov för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska. De som upplevde svenskan som inte alls viktig för sig själva hade varierande ålder och utbildningsbakgrund. Det som kommer fram är att bara en av de 15 informanterna som upplevde svenskan som inte alls viktig för sig själva arbetade som barntädgårdslärare. Den här undersökningen visar sålunda att nästan alla av dem som arbetar som barntädgårdslärare i Kauhajoki upplever svenskan som ganska viktig för sig själva.

Alla *chefer* upplevde svenskan antingen som mycket viktig eller viktig för sig själva. Bland cheferna som deltog i den här undersökningen tillstyrker den information som forskningen har visat att den äldre befolkningen har en högre aktning för tvåspråkighet

jämfört med den yngre befolkningen (se närmare avsnitt 2). Alla informanterna som arbetade som föreståndare på dagvårdssektorn upplevde att barnen i Kauhajoki har antingen ett stort behov eller ett ganska stort behov att lära sig svenska, och alla chefer tyckte att det är antingen ganska nyttigt eller nyttigt att barnen i Kauhajoki har kunskaper i svenska med tanke på deras framtid. Att uppleva svenskan som viktig för sig själva verkar ha ett samband med den hur man förhåller sig till vikten att ha kunskaper i svenska liksom det kom fram i avsnitt 2.4 visar undersökningen att informanternas egna kunskaper i svenska och kontakter med svenskspråkiga spelar en roll, (se närmare avsnitt 2.4).

4 KÄNNEDOM OM OCH INTRESSE FÖR INSTITUTIONELLA VERKSAMHETSFORMER FÖR TIDIG INLÄRNING AV SVENSKA I KAUHAJOKI

Småbarnsföräldrarna, cheferna, daghemspersonalen och familjedagvårdarna blev tillfrågade om de har tidigare hört talas om tvåspråkig pedagogik, språkbud i svenska eller språkdusch. Informanterna ombads också ange i vilket sammanhang de har hört om dessa verksamhetsformer, dvs. om detta varit via media, bekanta eller från något annat håll. I tabellen 7 visas det hur kännedom om verksamhetsformerna för tidig inläring av svenska delades mellan chefer, dagvårdspersonal och familjedagvårdare.

Tabell 7. Kännedom om institutionella verksamhetsformer

verksamhetsform	chefer		personal kommunalsektorn		personal privatsektorn		familjedag- vårdare	
	har hört	inte har hört	har hört	inte har hört	har hört	inte har hört	har hört	inte har hört
tvåspråkig pedagogik	4	0	15	10	5	3	9	9
Språkbud i svenska	4	0	19	7	5	3	10	9
Språkdusch	1	0	16	11	3	7	0	0

Tabellen 7 visar att språkbud i svenska var den mest kända institutionella verksamhetsformen för tidig inläring av svenska för informanterna som arbetar inom förskolesektorn i Kauhajoki. Cirka två tredjedelar av dagvårdchefer- och personal (35 av 55 informanter) hade hört om språkbud i svenska. Nästan lika många informanter hade hört också om tvåspråkig pedagogik (dvs. 33 av 35 informanter). Språkdusch i svenska var den mest okända verksamhetsform bland informanter som deltog i den här undersökningen eftersom bara cirka en tredjedel av dem (20 av 55 informanter) hade hört om språkdusch i svenska.

4.1 Kännedom om omfattande och mindre omfattande tvåspråkiga verksamhetsformer för tidig inläring av svenska

I undersökningen kartlagdes om småbarnsföräldrarna har hört om språkbad i svenska. Nästan hälften av småbarnsföräldrarna (17 informanter av 39) i Kauhajoki som deltog i undersökningen meddelade att de hade hört om språkbad i svenska. Lite över hälften av småbarnsföräldrarna (22 informanter av 39) svarade att de inte hade hört om språkbad i svenska. I småbarnsföräldrarnas svar kom det fram att de hade hört om språkbad i engelska (se citat 39).

(39) Mamma, barn 3-4 år och 4-5 år gamla, grundskoleutbildning.

Ei, harvemmin, suosituin on englanti.

Alla fyra dagvårdschefer svarade att de hade hört om språkbad i svenska. Hälften av cheferna berättade att de hade hört om språkbad via media eller via bekanta. Cirka två tredjedelar av daghemspersonalen (19 informanter av 28) på kommunalsektorn svarade att de hade hört om språkbad i svenska. Nästan två tredjedelar av informanterna (17 informanter av 28) meddelade att de hade hört om det via media. Ungefär en fjärdedel (8 informanter av 28) meddelade att de hade hört om det via bekanta och en informant hade egen erfarenhet av språkbad i svenska. En av informanterna lyfte fram att hen hade hört om språkbad i svenska av släktingar. På den privata sektorn meddelade över hälften av daghemspersonalen (5 informanter av 8) att de hade hört om språkbad i svenska. Ungefär hälften av familjedagvårdarna meddelade att de hade hört om språkbad i svenska (10 av 19 informanter). Resten av familjedagvårdarna (9 av 19 informanter) svarade att de inte alls hade hört om språkbad i svenska.

Alla dagvårdschefer på den privata och den kommunala sektorn hade hört om *tvåspråkig pedagogik*. Cheferna på privatsektorn meddelade att de hade hört om tvåspråkig pedagogik via media och via bekanta. En chef på privatsektorn berättade att termen `tvåspråkig pedagogik` har blivit bekant för hen via ett annat daghem och via studier. På

kommunalsektorn svarade cheferna att de har hört om tvåspråkig pedagogik via media och via bekanta.

På kommunalsektorn svarade lite över hälften av daghemspersonalen (15 informanter av 28) att de hade hört talas om tvåspråkig pedagogik. Cirka hälften av informanterna (13 av 28) hade hört om tvåspråkig pedagogik via media, 9 hade hört via bekanta och 3 informanter hade hört om det någon annanstans, dvs. av vänner, i skolan och i yrkeslitteraturen. Inga av cheferna och daghemspersonalen hade egen erfarenhet av tvåspråkig pedagogik. På privatsektorn meddelade över hälften av personalen (5 informanter av 8) att de hade hört om tvåspråkig pedagogik. Den privata sektorns personal hade hört om tvåspråkig pedagogik mest via media och två informanter meddelade att hen hade hört om tvåspråkig pedagogik via sin utbildning. Hälften av familjedagvårdarna meddelade att de hade hört om tvåspråkig pedagogik och andra hälften svarade att de inte hade hört talas om tvåspråkig pedagogik.

Nästan hälften av småbarnsföräldrarna (17 informanter av 39) i Kauhajoki som deltog i undersökningen meddelade att de hade hört om *språkdusch*. Lite över hälften av småbarnsföräldrarna (22 informanter av 39) svarade att de inte hade hört om språkdusch i svenska. En av två chefer på kommunal sektorn meddelade att hen hade hört om språkdusch via media. Något över hälften av daghemspersonalen (15 informanter av 28) på kommunalsektorn lyfte fram att de hade hört om språkdusch. Cirka en tredjedel av daghemspersonal (9 av 28 informanter) meddelade att de hade hört om språkdusch via media och nästan en tredjedel (7 av 28 informanter) hade hört om det via bekanta. Inga informanter på kommunalsektorn hade egen erfarenhet av språkdusch. På den privata sektorn meddelade cirka en tredjedel (3 av 8 informanter) av dagvårdspersonalen att de har hört talas om språkdusch medan största delen (7 av 8 informanter) meddelade att de inte har hört om det.

4.2 Intresse för omfattande och mindre omfattande tvåspråkiga verksamhetsformer för tidig inlärning av svenska

Föräldrarna blev ombudade att anmäla sitt allmänna *intresse för att initiera verksamhetsformer för tidig inlärning av svenska* i Kauhajoki på skalan mycket intresserad, intresserad, ganska intresserad och inte alls intresserad. Tabell 8 visar hur intresset för sådana verksamhetsformer har fördelats bland dem.

Tabell 8. Småbarnsföräldrars intresse för att initiera verksamhetsformer

Intresse för att initiera verksamhetsformer för tidig inlärning av svenska i Kauhajoki	småbarnsföräldrarna i Kauhajoki
mycket intresserad	5
intresserad	16
ganska intresserad	12
inte alls intresserad	6

Resultatet visar att majoriteten av småbarnsföräldrarna i Kauhajoki som deltog i undersökningen har intresse för initiering av någon institutionell verksamhetsform för tidig inlärning av svenska i Kauhajoki. Cirka en sjundedel av dem (5 av 39 informanter) meddelade att de var mycket intresserade av att initiera verksamhetsformer för tidig inlärning av svenska i Kauhajoki. Nästan hälften av föräldrarna (16 informanter av 39) meddelade att de var intresserade av att initiera någon verksamhetsform för tidig inlärning av svenska i Kauhajoki. Cirka en tredjedel svarade att de var ganska intresserade och minoriteten av informanterna (6 informanter av 39) svarade att de inte alls var intresserade av verksamhetsformer för tidig inlärning av svenska.

Föräldrarnas svar i undersökningens öppna frågor visar att de har positiva tankar gällande verksamhetsformer för tidig inlärning av svenska (se citat 40 och 41). Informanterna ansåg också att språktillägnet sker enklare via lek eller någon annan meningsfull

verksamhet. I citat 42 beskriver en informant varför hen inte är intresserad av att initiera sådan verksamhet i Kauhajoki. Hen motiverar sin syn med att det inte finns behov därför att hens egen familj inte är tvåspråkig och att det inte talas svenska i släkten.

(40) Mamma, barn 2 år, egen språkbads erfarenhet.

Kyllä hyvin paljon, itselle ruotsin ja englannin oppiminen oli helppoa kielikylpy menetelmällä. Meillä englantia alkoi ensimmäisellä luokalla leikkien ja pelien kautta. Toisella luokalla taisimme vasta saada ensimmäiset englanninkielen oppikirjat.

(41) Mamma, barn 3-4 år gammal, yrkesskoleutbildning.

On rikkaus, mitä useampaa kieltä osaa, joten kyllä olisin kiinnostunut, se tukisi myös koulussa kielenopiskelua.

(42) Mamma, barn 3-4 år gammal, yrkeshögskoleutbildning.

En, sitten olisin jos perheeni olisi kaksikielinen tai lähisuvussa puhuttaisiin ruotsia.

Föräldrarna ombads anse vilken *verksamhetsform* för tidig inläring av svenska som skulle vara den mest lämpliga i Kauhajoki (se tabell 10). Alternativen var språkdusch i daghem eller skola, språkbadsklubb, språkbadsdaghem och språkbadsklass i skolan.

Tabell 9. Småbarnsföräldrarnas uppfattning om den mest lämpliga verksamhetsform

Verksamhetsformer för tidig inläring av svenska	Småbarnsföräldrar i Kauhajoki
Språkdusch i daghem eller i skola	17
Språkbadsklubb	12
Språkbadsdaghem	8

Tabell 9 visar att småbarnsföräldrarna var mest intresserade av att initiera språkduschverksamhet i Kauhajoki, dvs. nästan hälften av småbarnsföräldrarna (17 av 39 informanter) valde alternativet språkdusch i daghemmet eller i skola. Språkbadsklubb som verksamhetsform för tidig inläring av svenska intresserade också småbarnsföräldrar lika mycket som språkduschverksamhet. Cirka en tredjedel (12 av 39 informanter) av småbarnsföräldrarna tyckte att den mest lämpliga verksamhetsformen i Kauhajoki skulle vara språkbadsklubb. Cirka en femtedel (8 av 39 informanter) av småbarnsföräldrar som deltog i undersökningen var intresserade av språkbadsdaghem. Småbarnsföräldrarna lyfte också fram en idé om innehållet i den verksamhetsform som man kunde ha i Kauhajoki (se citat 43).

(43) Mamma, barn 2 år, barntädgårdsutbildning.

Päiväkodissa voisi olla 4 vuotiaalle kerran viikossa kerho (kielisuihku) missä leikitään ja lauletaan ruotsiksi. Jos kielikylpy alkaisi 5 vuotiaana olisi kieli jo vähän tutun kuuloista vaikka sitä ei vielä ymmärtäisikään. Porras suomenkielisestä päiväkotiryhmästä kielikylpyyn madaltuisi.

Informantens idé i exempel 43 om att börja först med språkduschverksamhet i daghemsgrupp i Kauhajoki skulle vara ett mycket realistisk alternativ att initiera verksamhet för tidig inläring av svenska i Kauhajoki enligt mig. Informanten arbetar som barntädgårdslärare och hen är själv också småbarnsmamma, dvs. jag tolkar att informanten speglar möjligheter om språkduschverksamhet i en daghemsgrupp ur sin egen synvinkel som småbarnsmamma, som barntädgårdslärare och därtill som invånare i Kauhajoki. Föräldrarna blev tillfrågade om den bästa åldern att börja i verksamhet för tidig inläring av svenska. Tabell 10 visar hur föräldrarnas uppfattningar fördelades.

Tabell 10. Den mest lämpliga åldern till att börja i verksamhet

Barns ålder	Småbarnsföräldrar i Kauhajoki
3 år	14
4 år	11
5 år	10
6 år	2
7 år	3

Resultaten visar att småbarnsföräldrarna är medvetna om nyttan av att börja språkinläringen vid ett tidigt skede. Cirka en tredjedel (14 av 39 informanter) av småbarnsföräldrarna svarade att 3 års åldern skulle vara den bästa åldern till att börja i verksamhet för tidig inläring av svenska och nästan alla tyckte att verksamheten ska börja före skolåldern.

I undersökningen kartlades om *chefer, daghemspersonal och familjedagvårdare i Kauhajoki* är intresserade av att initiera någon institutionella verksamhetsformerna för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. De blev uppmanade att ange vilken verksamhetsform (språkbadsklubb, språkdusch, tvåspråkig pedagogik eller språkbad i svenska) som skulle vara bäst. Skalan som de använde var mycket intresserad, intresserad, ganska intresserad och inte alls intresserad. Tabell 12 visar hur intresset för de olika verksamhetsformerna fördelades bland chefer, daghemspersonal och familjedagvårdare som deltog i undersökningen.

Tabell 11. Informanternas intresse för verksamhetsformer

(A) chefer (B) daghemspersonal (C) familjedagvårdare	språkbads- klubb			språk dusch			tvåspråk- kig pedago- gik			språkbad i svenska		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
mycket intresserad	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0
intresserad	2	4	4	3	6	2	1	2	2	2	3	1
ganska intresserad	2	21	11	1	21	12	3	20	11	2	25	10
inte alls intresserad	0	9	4	0	6	3	0	12	6	0	5	8

Tabell 11 visar att utöver småbarnsföräldrarna (tabell 10) var också dagvårdscheferna i Kauhajoki mest intresserad av att initiera språkdusch i Kauhajoki, dvs. största delen av dagvårdschefer (3 av 4 informanter) meddelade att de är intresserade av språkdusch som verksamhetsform för tidig inlärning av svenska i Kauhajoki. Av dagvårdspersonalen var endast en sjättedel (6 av 36 informanter) intresserad av att initiera språkdusch i Kauhajoki. Lite över hälften av dagvårdspersonalen var ganska intresserad av att initiera språkdusch i Kauhajoki.

Språkbad i svenska var en verksamhetsform som intresserade i viss mån både dagvårdschefer och dagvårdspersonalen eftersom hälften av dagvårdscheferna (2 av 4 informanter) och cirka två tredjedelar av dagvårdspersonalen (35 av 55 informanter) meddelade att de är ganska intresserade av denna verksamhetsform för Kauhajoki. Tvåspråkig pedagogik visade vara den verksamhetsform som få bland dagvårdspersonalen var intresserade av att ha i Kauhajoki. Jag tolkar att det som eventuell påverkade resultatet var att tvåspråkig pedagogik är en relativt ny verksamhetsform i Finland. Tvåspråkig pedagogik är den nyaste verksamhetsformen av de tre verksamhetsformer som var med i min undersökning.

En chef som tyckte att språkbadsklubb skulle vara den bästa verksamhetsformen i Kauhajoki lyfte fram i sitt citat att språkbadsklubbens fördel är att de barn som inte är i daghem skulle också ha möjlighet att delta i verksamheten för tidig inlärning av svenska (se citat 44).

(44) Daghemschef på privatsektorn, 30-50 år, yrkeshögskoleutbildning.

Kielikylpykerho, myös lapsilla jotka eivät ole päiväkodissa olisi mahdollisuus osallistua.

En av familjedagvårdarna som upplevde att språkdusch i daghem skulle vara den mest lämpliga formen för verksamhet för tidig inlärnin g av svenska i Kauhajoki motiverade sitt svar med att via språkdusch skulle barnet först få kontakt med språket vid sidan av annan verksamhet (se citat 45).

(45) Familjedagvårdare, 30-50 år, institut-utbildning.

Ensikosketus uuteen kieleen, pienenä lisätoimintana muun toiminnan rinnalla.

En av informanterna som tyckte att språkbadsklubb eller språkdusch i daghem skulle vara det bästa alternativet för Kauhajoki därför att den skulle vara enkel att välja för föräldrarna och att verksamheten inte skulle ta tid av fritiden (se citat 46).

(46) Vikarie på kommunalsektorn, hade inte meddelat sin ålder, yrkeshögskoleutbildning, studier vid öppna universitet.

Vanhemmille helpoin valita, eikä vie aikaa vapaa-ajalta.

En av informanterna som svarade att språkdusch skulle vara ett bra sätt för verksamhet för tidig inlärnin g av svenska i Kauhajoki motiverade sitt svar med att språkdusch skulle vara det bästa alternativet därför att personalen bara behöver kunna grunderna i svenska, inte hela språket (se citat 47). Informanten lyfter också fram att hen upplever engelskan vara mera viktig än svenskan.

(47) Barnskötare på privatsektorn, 18–30 år, yrkesskoleutbildning.

Kielisuihku olisi ehkä helpoin toteuttaa, koska perussanat muulla kielellä olisi helpompi kuin kokonaan eri kielen puhuminen. Koen englannin kielen tärkeämmäksi kuin ruotsin.

Informanten i exempel 47 lyfter fram en viktig sak, dvs. att alla pedagoger kan ge språkdusch därför att om de kan grunderna i ett språk, t.ex. ord, sånger, fraser möjliggör det språkdusch i en daghemsgrupp. Liksom det lyfts fram i teoridelen kan språkdusch ge av en flerspråkig person och det är inte nödvändig att vara språklärare (se närmare i avsnitt 2.4.3).

Om man tillämpar tvåspråkig pedagogik måste pedagogen kunna språken bättre därför att pedagogen använder hela meningar på båda språken, t.ex. på finska och på svenska, (se närmare i avsnitt 2.4.2). Den verksamhetsform som dagvårdschefer och dagvårdspersonalen helst skulle vilja ha i Kauhajoki är språkdusch i svenska, eftersom tre chefer av fyra och elva medlemmar av dagvårdspersonalen av 59 informanter meddelade att de är mycket intresserade eller intresserade av denna verksamhetsform för Kauhajoki.

Cheferna, daghemspersonalen och familjedagvårdare på kommunalsektorn var medvetna om *barnets sensitiva period* att lära sig nya saker (se citat 48 och se närmare i avsnitt 2.1). En informant som själv hade deltagit i fullständigt språkbad i svenska tyckte att det skulle vara bra att välja en verksamhetsform med låg tröskel därför att alla verksamhetsformer är nya i Kauhajoki (se citat 49). Informanten hade valt både språkdusch i daghem och språkbadsklubb som passliga former av verksamhet för tidig inlärnin g av svenska i Kauhajoki.

(48) Barnträdgårdslärare på kommunalsektorn, 50-65 år, yrkeshögskoleutbildning.

Luontevaa lapselle oppia herkkyykskaudessa arjessa/ tavallisessa toiminnassa.

(49) Barnträdgårdslärare på kommunalsektorn, 18–30 år, yrkeshögskoleutbildning.

Kauhajoella kun koko kielikylypytoiminta on uutta se olisi ehkä helpoin aloittaa ”matalan kynnyksen” vaihtoehdoilla missä vähän vain tutustutaan uuteen menetelmään. Kun menetelmä on vakiintunut, on tavalliseen kielikylypyyn helpompi siirtyä.

En informant jämsställde verksamhetsformer för tidig inläring av svenska med terapi, vilket visar att det fanns omedvetenhet gällande institutionella verksamhetsformer för tidig inläring av svenska bland dagvårdspersonalen (se citat 50).

(50) Specialbarnträdgårdslärare på kommunalsektorn, 30-50 år, högre yrkeshögskoleutbildning.

Päiväkodeissa paljon kielellisiä haasteita lapsilla -se ei ehkä paras paikka.

Informanten lyfter fram i citatet sin upplevelse om att ett daghem inte är ett lämpligt ställe att initiera verksamhet för tidig inläring av svenska. Informanten motiverar sitt svar med att det finns mycket barn i ett daghem som har språkliga utmaningar. Jag tolkar informantens citat så att hen menar att om ett barn har utmaningar med sin språkinläring är det inte bra för barnet att delta i till exempel språkdusch i daghem. Detta stämmer dock inte utan tvärtom har forskningen visat att deltagande i verksamhetsformer för tidig inläring av svenska kan stöda barnets språkliga utveckling, (se närmare i avsnitt 2.3.1). Liksom det kom fram i avsnitt 2.3 betonar grunderna för planen för småbarnspedagogik språkens rika värld, utvecklingen av barnets språkliga kunskaper och barnets språkliga förmåga och att barnen har en naturlig förmåga att tillägna sig flera språk samtidigt. (Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016: 40.) En informants svar antyder att hen anser att det redan finns så många olika stödformer på daghemssektorn som hjälper barn som har särskilda behov (se citat 51). Jag tolkar denna utsaga så att informanten anser att alla nya saker belastar pedagoger och deras arbete.

(51) Barnskötare på kommunalsektorn, 30–50 år, yrkesskoleutbildning.

Päiväkodissa on jo paljon erilaista terapiaa, puheterapiaa yms.

Jag anser att det viktigaste är att de som arbetar med barn inom föreskolsektorn får information om barnets språkutveckling, barnets naturliga förmåga att tillägna sig flera språk samtidigt och den sensitiva perioden i språkinläringen. Viktigt är också att pedagoger får information gällande olika institutionella verksamhetsformer för tidig språkinläring och vilken nytta dessa kan innebära för barn och familjer.

Förhållningssätt till engelska som det viktigaste språket lyftes fram i informanternas svar. En informant betonade i sitt svar att man borde ordna verksamhet på engelska hellre än på svenska (se citat 52). Informanten upplever svenskan som ganska viktig för hen själv därför att Finland är ett tvåspråkigt land.

(52) Barnskötare på kommunalsektorn, 50-65 år, yrkesskoleutbildning.

Mieluummin englanti, yleiskieli! ruotsia ei niinkään!

Liksom föräldrarna ombads cheferna, daghemspersonalen och familjedagvårdarna resonera vilken *ålder* de ansåg vara den mest lämpliga att börja en institutionell verksamhetsform för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Tabell 12 visar hur informanternas syn gällande barnets ålder fördelades bland cheferna, daghemspersonalen och familjedagvårdarna som deltog i undersökningen.

Tabell 12. Den mest lämpliga åldern att börja i verksamhet enligt informanterna

ålder att börja i verksamheten	småbarnsföräldrar i Kauhajoki	Chefer	Dagvårdspersonal	familjedagvårdare
2 år	0	0	0	1
3 år	14	2	16	6
4 år	11	2	9	5
5 år	10		9	1
6 år	2		3	3
7 år	3		2	4
8 år	0	0	0	1

Nästan hälften av dagvårdspersonalen (16 informanter av 36) meddelade att 3 års ålder skulle vara den bästa ålder att börja i verksamhet för tidig inläring av svenska. En fjärdedel av daghemspersonalen (9 informanter av 36) svarade att 4 års ålder skulle vara en lämplig ålder för det och en fjärdedel av informanterna (9 informanter av 36) meddelade att 5 års ålder skulle vara en bra ålder.

En av de informanter som hade svarat att 5 års ålder skulle vara en bra ålder att börja i verksamheten lyfte fram i sitt svar barnets utveckling av det egna modersmålet (se citat 53). Hen motiverade med att när barnets eget modersmål har utvecklats tillräckligt väl är det enklare att tillägna sig ett nytt språk. Informanten lyfte också fram att intresset för olika språk kan väckas hos barn på ett naturligt sätt och att fem års ålder är en mycket passlig ålder till att lära sig nya saker. Informantens citat visar på en medvetenhet om viktiga principer kring barnets tidiga inläring av andra- och främmandespråk (se avsnitt 2.3.1).

(53) Specialbarträdgårdslärare på kommunsektorn, 30-50 år, universitetsutbildning.

5-vuotiaan oma äidinkieli alkaa olla yleensä kehittynyt niin paljon, että hän pystyisi jo omaksumaan jotain toista kieltä, tuossa iässä kiinnostus vieraisiin kieliin voi jo luonnostaankin herätä, ikä siis otollinen kaiken uuden oppimiselle.

Forskningen lyfter fram centrala principer gällande språkbadsmodell och andra tvåspråkiga program. I språkbad är det väsentlig att elevens förstaspråksutveckling är tryggad så att eleven kommer från enspråkig hem och från omgivande miljö där elevens förstaspråk används som majoritetsspråk. (Björklund 1996: 17.) Språkbadet börjar med 3–6 åriga barn (Björklund 1996: 18.) En viktig princip i språkbad är att barnets eget modersmål har utvecklats tillräckligt väl. I Vasa börjar barnen i tidigt fullständigt språkbad i fem års ålder då kan man anta att barns förstaspråk har etablerat (Mård 2002: 18.)

Informanterna lyfte fram medvetenheten om barnets sensitiva period att lära sig ett nytt språk. De informanter som svarade att tre års ålder skulle vara en lämplig ålder att börja i en verksamhet för tidig inläring av svenska lyfte fram att barn är mest mottaglig i tre års ålder (se citat 54, 55 & 56). Det lyftes också fram att tre-fyra år gamla barns ordförråd utvecklas mycket och att ju yngre barnet är desto mera mottagligt och fördomsfritt är hen.

(54) Barntädgårdslärare på kommunalsektorn, 50-65 år, universitetsutbildning.

3v, lapsi vastaanottavaisimmillaan.

(55) Specialbarntädgårdslärare på kommunalsektorn, 50-65 år, universitetsutbildning.

3v, pienellä lapsella herkkyyys oppia uusia kieliä.

(56) Barntädgårdslärare på kommunalsektorn, 50-65, barntädgårdslärarytymä-utbildning.

3v, mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

En i daghemspersonalen lyfte också fram vikten av att barnets modersmål är tillräckligt väl utvecklat och motiverade sin ståndpunkt med att det är enklare för barn med ett väl utvecklat modersmål att tillägna sig ett nytt språk utan att hen blandar språken (se citat 57).

(57) Barnträdgårdslärare på kommunalsektorn, 18-30 år, språkbildning i svenska, yrkeshögskoleutbildning.

5v. lapsen äidinkieli on jo vahva niin helpompi omaksua uusi kieli, sekoittamatta niitä keskenään.

Andraspråksforskningen idag talar inte om blandspråk utan man vet att språkinlärare uttrycker sig med de uttrycksätt som hen har. Till exempel ett tvåspråkigt barn kan uttrycka sig på två språk. Det är fråga om kommunikation med hjälp av två språk. (Nuolijärvi 1996: 69.) Bristande kunskaper gällande andraspråksinlärning och tvåspråkighet kom fram i vissa av daghemspersonalens svar på kommunala sektorn (se citat 58 & 59). I ett av citaten syns omedvetenheten gällande barns andraspråksinlärning och barnets förmåga att tillägna sig flera nya språk samtidigt (se citat 60).

(58) Medhjälpare på kommunalsektorn, 18-30 år, yrkeshögskoleutbildning.

11v. Ei vielä kovin varhain, koska on paljon kaikkea muutakin opiskeltavaa.

(59) Barnträdgårdslärare på kommunalsektorn, 18-30 år, yrkeshögskoleutbildning.

9-10 v. peruskoulun alussa tarpeeksi muutakin opiskeltavaa.

(60) Barnskötare på kommunalsektorn, 50-65 år, yrkeshögskoleutbildning.

Oppisi ensin yhden kielen kunnolla.

En tredjedel av familjedagvårdarna (6 informanter av 19) upplevde att tre års åldern skulle vara en lämplig ålder till att börja i verksamhet för tidig inlärning av svenska. De familjedagvårdare som tyckte så motiverade sina svar med att ju yngre barn är desto enklare är det för hen att tillägna sig ett nytt språk. Informanterna motiverade sina svar med att tre år gamla barn lär sig snabbt nya saker. En av familjedagvårdarna svarade att två års ålder skulle vara den mest lämpliga åldern för att inleda sådan verksamhet och hen

undrade i sitt svar ifall det är så att ju yngre barnet är desto enklare är det för hen att tillägna sig ett nytt språk (se citat 61).

(61) Familjedagvårdare, 50-65 år, yrkesskoleutbildning.

2v. Onko se niin, että mitä pienempi lapsi, sitä helpommin omaksuu?

Ovisshet gällande barnets sensitiva period att tillägna sig nya språk syntes också i två familjedagvårdares svar. De upplevde att barn under skolåldern inte behöver lära sig nya språk och att man bör satsa mera på att barn lär sig det första språket ordentlig (se citat 62&63).

(62) Familjedagvårdare, 50-65 år, grundskoleutbildning.

6v. Lasten pitää antaa olla leikkiviä lapsia vielä alle kuusi vuotiaana, kyllä ne vielä kerkiää oppia kieliä, lapsuus on niin lyhyt aika.

(63) Familjedagvårdare, 30-50 år, yrkesskoleutbildning.

7v. kouluikäinen on hyvä koska silloin alkaa muutkin aineet. Alle kouluikäisenä ei tarvitse opetella ja hyvä kun oppivat oman kielen kunnolla.

Från informanternas svar i citaten 62 och 63 kan man tolka att informanterna ser språkinläringen och leken som två separata saker. I alla institutionella verksamhetsformer för tidig inläring av svenska är språkinläringen integrerad i leken och i annan meningsfull verksamhet och språkinläringen sker, (se närmare i avsnitt 2).

Medvetenheten om principer inom tvåspråkig undervisning kom också fram i familjedagvårdarnas svar. En av familjedagvårdarna lyfte fram i sitt svar att barnets modersmål ska vara tillräckligt väl utvecklat för att förstaspråket och andraspråket inte ska blandas ihop (se citat 64).

(64) Familjedagvårdare, 30-50 år, institututbildning.

4v. lapsen äidinkielen tulee olla suht vahvasti kehittynyt, jotta kielet pysyvät ”erillään”.

Det tillfrågades av chefer, daghemspersonal och familjedagvårdare om de är intresserade av att *höra mera om verksamhetsformer* för tidig inläring av svenska eller av att *arbeta med* verksamhetsformer för tidig inläring av svenska. Bara en av de två cheferna på kommunalsektorn svarade på frågorna i den här delen. Hen svarade att hen var ganska intresserad av att höra mera eller att arbeta inom verksamhetsformer för tidig inläring av svenska. En av de två cheferna på privatsektorn meddelade att hen var intresserad av att höra mera om verksamhetsformer för tidig inläring av svenska. Den andra chefen på privatsektorn svarade att hen var ganska intresserad av att höra mera om sådana verksamhetsformer. Båda cheferna på privatsektorn meddelade att de var ganska intresserade av att arbeta med sådana verksamhetsformer.

Över en tredjedel av daghemspersonalen (14 informanter av 36) meddelade att de var ganska intresserade av att höra mera om verksamhetsformer för tidig inläring av svenska. Nästan hälften av dem meddelade att de inte var intresserade av att höra mera om sådana verksamhetsformer. En av familjedagvårdarna meddelade att hen var mycket intresserad av att höra mera om verksamhetsformer för tidig inläring av svenska. Två informanter svarade att de var intresserade av att höra mera om sådana verksamhetsformer och cirka en tredjedel (6 informanter av 19) meddelade att de var ganska intresserade av att höra mera om dem. Cirka hälften av familjedagvårdarna (10 informanter av 19) svarade att de inte var intresserade av att höra mera om verksamhetsformer för tidig inläring av svenska.

Två av familjedagvårdarna meddelade att de var intresserade av att arbeta med verksamhetsformer för tidig inläring av svenska och tre svarade att de var ganska intresserad av det. Nästan hälften av familjedagvårdarna (12 informanter av 19) meddelade att de var intresserade av att arbeta med verksamhetsformer för tidig inläring av svenska.

Ungefär hälften av småbarnsföräldrarna i Kauhajoki som deltog i den här undersökningen svarade att de hade hört om språkbad i svenska. Nästan hälften av småbarnsföräldrarna hade hört om språkdusch och endast en dagvårdschef hade hört om språkdusch. Alla dagvårdscheferna i Kauhajoki hade hört om språkbad i svenska. Till dagvårdspersonalen i Kauhajoki som deltog i den här undersökningen var språkbad i svenska den mest kända institutionella verksamhetsformen för tidig inläring av svenska. Alla dagvårdscheferna i Kauhajoki hade också hört om tvåspråkig pedagogik och nästan hälften av dagvårdspersonalen hade hört om det.

Undersökningen visar att småbarnsföräldrarna i Kauhajoki är intresserad av att initiera någon verksamhetsform för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Småbarnsföräldrarna har positiva förhållningssätt till verksamhetsformer för tidig inläring av svenska språket och de tycker att språkdusch skulle vara den mest lämpliga verksamhetsformen i Kauhajoki. Småbarnsföräldrarna upplever att tre års ålder skulle vara den bästa åldern till att börja i verksamhetsformer för tidig inläring av svenska.

Dagvårdscheferna i Kauhajoki var också intresserade av språkdusch som verksamhetsform för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Däremot var endast en sjättedel av dagvårdspersonalen intresserad av språkdusch som verksamhetsform i Kauhajoki. Resultatet visar att dagvårdspersonalen är mera eftertänksam till tanke om att initiera någon av de institutionella verksamhetsformerna för tidig inläring av svenska än vad dagvårdscheferna och småbarnsföräldrarna i Kauhajoki är. Bland småbarnsföräldrar finns det flera informanter som meddelade att de är mycket intresserade av att initiera någon av verksamhetsformerna än vad det finns bland daghemschefer och daghemspersonal. Dagvårdschefernas andel som är intresserade av olika verksamhetsformer för tidig inläring av svenska är större jämfört med dagvårdspersonals andel som var intresserade av olika verksamhetsformer. Dagvårdspersonalens svar hade en betoning på alternativet ”ganska intresserad” gällande intresse för att initiera verksamhetsformer gällande tidig inläring av svenska.

5 SLUTDISKUSSION

I min avhandling pro gradu har jag undersökt hur småbarnsföräldrars, dagvårdschefer, daghemspersonals och familjedagvårdares förhållningssätt till svenska språket och upplever de kunskaperna i svenska som viktig med tanke på barns framtid. Jag tog vidare reda på om småbarnsföräldrar, dagvårdschefer, daghemspersonal och familjedagvårdare känner till institutionella verksamhetsformer för tidig inläring av svenska, dvs. tvåspråkig pedagogik, språkdusch och språkbad i svenska. Ytterligare kartlade jag också småbarnsföräldrarnas, dagvårdchefer, daghemspersonals och familjedagvårdares intresse för verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Kauhajoki.

Temat i min avhandling är aktuellt därför att regeringen har satt som ett mål att alla elever i Finland börjar inläringen av ett främmande språk redan i årskurs ett från år 2020. Detta mål stöds redan nu via olika projekt och anordnare av den grundläggande utbildningen har bland annat tilldelats 4,3 miljoner euro för tidigareläggning av språkundervisning. Meningen är att utveckla och öka språkundervisningen inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och i den grundläggande utbildningen. Projektet siktar på att utveckla nya verksamhetsmodeller för tidig språkundervisning. (Undervisnings- och kulturministeriet 2018.)

Jag samlade in mitt undersökningsmaterial med hjälp av enkäter. Föräldramaterialet samlades in i januari 2017 och dagvårdsmaterialet i januari 2018. Det breda materialet möjliggjorde för mig att skapa en bredare syn om uppfattningar om svenskan och intresset för verksamhetsformerna för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Med hjälp av mitt material kunde jag relatera småbarnsföräldrars tankar till dagvårdssektorns anställdas tankar. Resultaten jag fick var delvis överraskande och delvis bemötte de mitt antagande. Mitt ena antagande var att småbarnsföräldrarna ser det som en fördel att barnen har kunskaper i svenska och att föräldrarna är intresserade av att initiera någon verksamhet för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Mitt antagande var också att dagvårdspersonalen har ett positivt förhållningssätt till kunnande svenska i Kauhajoki och att åtminstone de informanter som arbetar som föreståndare på dagvårdssektorn är

medvetna om den nytta som deltagande i verksamhetsformer för tidig inläring av svenska kan ge till barn som växer i en enspråkig miljö som Kauhajoki är.

Småbarnsföräldrarnas syn och förhållningssätt till svenska språket bekräftade mitt antagande. Småbarnsföräldrar i Kauhajoki har positivt förhållningssätt till vikten att kunna svenska i Kauhajoki. Undersökningens resultat visar att de småbarnsföräldrar som deltog i undersökningen hade positiv inställning till svenskan och upplevde att det är viktigt att kunna det. De småbarnsföräldrar som deltog i undersökningen ansåg att det är viktigt att man har kunskaper i svenska som är landets andra inhemska språk. Föräldrarna oberoende av utbildningsbakgrund hade positiva tankar om svenska språket och upplevde att det är en rikedom att kunna språk. Cirka en femtedel av småbarnsföräldrarna ansåg att kunskaperna i svenska skulle vara mycket nyttiga för barns framtid. Alla de här föräldrarna hade grundskolan som utbildningsbakgrund. Endast fyra föräldrar av 39 tyckte att det inte är viktigt att kunna svenska. Dessa motiverade sina svar med att ange att de inte själva behövt svenskan dagligen eller att de inte själva har haft behov av kunskaper i svenska. Föräldrarna som tyckte att kunskaper i svenska inte är viktiga hade yrkesskole- och universitetsutbildning som utbildningsbakgrund.

Två av småbarnsföräldrarna som deltog i min undersökning meddelade att de hade gått språkbad i svenska och de båda hade positiva erfarenheter av språkbad och upplevde att det är mycket viktigt att ha kunskaper i svenska. Lite över hälften av småbarnsföräldrarna svarade däremot att de inte har hört tidigare om språkbad eller språkdusch i svenska. I småbarnsföräldrarnas svar lyftes fram att de har hört om språkbad eller språkdusch i engelska. Trots detta tyckte föräldrarna att det skulle vara bra att få flera alternativa sätt att lära sig språk till Kauhajoki och de var intresserade av att initiera verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Småbarnsföräldrarna tyckte också att ju tidigare man börjar språkinläringen desto bättre är det och upplevde att förskolesektorn skulle vara en bra kanal att dela information om olika verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Kauhajoki. Största delen tyckte att språkdusch skulle vara en passlig verksamhetsform för Kauhajoki.

Dagvårdspersonalen resultat motsvarade delvis mina antaganden. Jag antog att dagvårdschefer och dagvårdspersonal i Kauhajoki har ett positivt förhållningsätt till kunnande av svenska i Kauhajoki och att alla som arbetar med barn inom förskolesektorn har bekantat sig med innehållet av olika delområden i grunderna för planen för småbarnspedagogik och att åtminstone de informanter som arbetar som föreståndare på dagvårdssektorn är medvetna om den nytta som deltagande i verksamhetsformer för tidig inläring av svenska kan ge till barn som växer i Kauhajoki. Majoriteten av dagvårdscheferna upplevde kunskaperna i svenska som viktiga för sig själva medan en chef meddelade att hen upplever svenskan som mycket viktig för sig själv. Den här chefen var den enda i hela undersökningen som upplevde svenskan som mycket viktig för sig själv och hen berättade i sitt svar att hen har människor som talar svenska i sin närmaste krets. De övriga cheferna lyfte fram i sina svar att kunskaper i vilket språk som helst är en rikedom och att man borde bli kvitt med svenskans rykte som "tvångsvenska". Alla dagvårdschefer som deltog i min undersökning upplevde att det är antingen nyttigt eller ganska nyttigt för barnen att ha kunskaper i svenska för deras framtid. Ingen av cheferna ansåg att svenskkunskaperna inte var nyttiga.

Undersökningen visar vidare att dagvårdscheferna hade främst hört om tvåspråkig pedagogik och om språkbad i svenska av de tre institutionella verksamhetsformerna för tidig inläring av svenska som presenterades i enkäten. Bara en chef hade hört om språkdusch. Dagvårdscheferna i Kauhajoki var mest intresserade av att initiera språkdusch, språkbadsklubb eller språkbad i svenska och de var ganska intresserade av att initiera tvåspråkig pedagogik i Kauhajoki. Positivt var att alla dagvårdscheferna visade motivation för att initiera verksamhet för tidig inläring av svenska i Kauhajoki.

Cirka hälften av dagvårdspersonalen som deltog i undersökningen arbetade som barnskötare och nästan en tredjedel arbetade som barnträdgårdslärare. Ungefär en tredjedel arbetade som familjedagvårdare. Resten arbetade som speciallärare, medhjälpare, vikarie eller hade någon annan uppgift i ett daghem. Nästan hälften av informanterna inom dagvårdspersonalen upplevde kunskaperna i svenskan som ganska viktiga för sig själva. Över en fjärdedel upplevde svenskan som inte alls viktig för sig själva och en femtedel upplevde svenskan som viktig för dem själva. I enlighet med

småbarnsföräldrarnas svar lyfte också dagvårdspersonalen fram i sina svar Finlands tvåspråkighet, allmänbildning, internationalism och att det är rikedom att kunna olika språk. Informanterna som upplevde svenskan som inte alls viktig motiverade sina svar med att det inte bor svenskspråkiga i Kauhajoki och att man klarar sig bra med engelskan. En stark förhållning till finskhet lyftes fram i ett svar där informanten konstaterade att finskan är det enda modersmålet i Finland.

Resultat i den här undersökningen visar att andelen daghemspersonal som upplever svenskan som inte alls viktig för sig själva är större jämfört med småbarnsföräldrarnas andel som upplever svenskan som inte viktig. Jag tolkar detta resultat kan ha påverkats av att många som arbetar inom dagvårdssektorn inte nödvändigtvis själva har småbarn. Detta kan sedan ha påverkat deras förhållningssätt så att de inte betraktar språkkunskaper ur barnets synvinkel utan främst ur sin egen synvinkel. Jag grundar min tolkning på det att i småbarnsföräldrarnas motiveringar syntes det att småbarnsföräldrarna hade tänkt mera djupgående och ur olika synvinklar på möjligheten att initiera verksamhetsformer för tidig inläring av svenska. I småbarnsföräldrarnas svar syntes tecken på att en del av dem redan hade börjat brainstorma om hur eventuell verksamhet skulle ordnas i Kauhajoki. Jag tolkar att i småbarnsföräldrarnas motiveringar framhövdes äkta iver och önskan om att få flera alternativ att välja mellan. Dessutom var andelen småbarnsföräldrar som upplevde kunskaperna i svenskan som mycket nyttiga för barns framtid större jämfört med dagvårdspersonalens andel med samma tankar.

Alla dagvårdscheferna upplevde att det finns behov för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska. Cirka två tredjedelar av daghemspersonalen svarade att det finns en ganska stor nytta för barnen i Kauhajoki att lära sig svenska medan cirka en sjättedel av daghemspersonalen meddelade att det finns inget nytta för det i Kauhajoki. Dessa informanter arbetade som familjedagvårdare, barnträdgårdslärare eller medhjälpare, hörde till åldersgrupperna 18–30 och 30–50 och hade yrkesskola som utbildningsbakgrund. En av dem hade inte meddelat sin ålder.

Daghemspersonalen på kommunalsektorn som deltog i denna undersökning hade främst hört talas om språkbad i svenska och språkdusch. Över en tredjedel meddelade att de inte hade hört om språkdusch före deltagandet i den här undersökningen. På den privata sektorn var språkdusch som var den mest okända verksamhetsformen. Familjedagvårdarna hade främst hört om språkbad i svenska.

Enligt den här undersökningen var dagvårdspersonalen i Kauhajoki mest intresserade av att initiera språkbad i svenska, språkbadsklubb eller språkdusch i Kauhajoki. Största delen av familjedagvårdarna var mest intresserade av att initiera språkdusch, språkbadsklubb eller tvåspråkig pedagogik i Kauhajoki. Övriga var att det fanns så många informanter bland dagvårdspersonalen som upplevde att det inte fanns behov för verksamhetsformer för tidig inlärnings av svenska i Kauhajoki och att det fanns fostrare som inte såg nyttan av sådan verksamhet för barns språkinläring. Det här resultatet tyder på att barnträdgårdslärare som har yrkeshögskola som utbildningsbakgrund inte har fått tillräckligt med information om barnets förmåga för tidig språkinläring och att man behöver mera lyfta fram information om barnets tidiga språkinläring, om barnets förmåga att tillägna sig flera språk samtidigt och om andraspråksinläring i deras utbildning. Jag har själv fått barnträdgårdsläraryrket via mina tidigare studier i socionomexamen och baserat på min egen erfarenhet och resultatet i den här undersökningen tolkar jag att det borde satsas mera på information om barnets språkinläring och andraspråksinläring i yrkeshögskoleutbildningen som ger barnträdgårdsläraryrket.

Min undersökning visar att småbarnsföräldrarna var mer intresserade av att initiera någon verksamhetsform för tidig inläring av svenska i Kauhajoki än dagvårdspersonalen. Andelen föräldrar som var mycket intresserade eller intresserade var större jämfört med andelen dagvårdspersonal som var mycket intresserade eller intresserade av att initiera någon av verksamhetsformerna. Dagvårdscheferna och familjedagvårdarna i Kauhajoki visade mest intresse för språkdusch som en lämplig verksamhetsform i Kauhajoki medan daghemspersonalen visade mest intresse för språkbad i svenska som en lämplig verksamhetsform i Kauhajoki.

Alla chefer och många bland daghempersonalen och familjedagvårdarna var medvetna om barnets sensitiva period att lära sig nya saker dock syntes en viss omedvetenheten i informanternas svar. En informant jämförde verksamhetsformer för tidig inläring av svenska till terapi. Informanten arbetade som specialbarträdgårdslärare och hörde till åldersgruppen 30–50 år och hade yrkeshögskola (högre nivå) som utbildningsbakgrund. Informanten lyfter fram i sin motivering att det finns mycket barn i ett daghem som har språkliga utmaningar och att ett daghem inte är ett lämpligt ställe att initiera verksamhet för tidig inläring av svenska. Informanters motivering visar att det behövs mera information om barnets tidiga förmåga att lära sig flera språk i tidigt skede och att deltagande verksamhetsformer för tidig inläring av svenska kan vara till nytta för barn med inlärningssvårigheter eller språkliga utmaningar liksom forskningen visar.

Resultaten i den här undersökningen visar att informanternas utbildningsbakgrund och ålder inte spelade så stor roll gällande hurdan syn småbarnsföräldrar, dagvårdssektorns chefer, daghempersonalen och familjedagvårdarna i Kauhajoki har om svenska språket och om vikten att barn lär sig svenska. Utbildningsbakgrund eller ålder spelade inte heller någon stor roll gällande intresset för olika verksamhetsformer för tidig inläringen av svenska. Majoriteten av informanterna förhöll sig positivt till svenskan. I enlighet med den information som lyftes fram i avhandlingens teoridel syntes det också i mina undersökningresultat att kontakterna med svenskspråkiga förstärker det positiva förhållningssättet till svenskan. Resultaten i min undersökning visar vidare att småbarnsföräldrar och de informanter som arbetade som föreståndare på dagvårdsektorn upplevde kunskaperna i svenska som viktigare för dem själva, i Finland och i Kauhajoki jämfört med dagvårdspersonalen i Kauhajoki. Småbarnsföräldrarna och dagvårdscheferna var också mera intresserade av att initiera olika verksamhetsformer för tidig inläring av svenska i Kauhajoki än daghempersonalen och familjedagvårdarna. Det kan ses som positivt att informanterna i föreståndare position ser nyttan med att barnen i Kauhajoki har kunskaper i svenska. Intresset för att initiera verksamhetsformer för tidig inläring av svenska finns i Kauhajoki främst bland föräldrar och chefer men dock till en viss mån också bland dagvårdspersonalen.

KÄLLOR

- Abrahamsson, Niclas (2009). *Andraspråksinlärnning*. Studentlitteratur AB, Lund.
- Alanen, Riikka, Hannele Dufva & Katja Mäntylä (2006). *Kielen päällä- Näkökulmia kieleen ja kielenkäyttöön*. Jyväskylän yliopisto – Soveltavan kielitieteen tutkimus. Jyväskylä.
- Ajatuspaja E2. *Puhut sie ruotsia? Tutkimus suomenkielisten asenteista ruotsin kieleen ja ruotsinkielisiin*. [online]. [Citerat 12.02.2018]. Tillgänglig: <http://e2.fi/julkaisut/puhut-sie-ruotsia>
- Bell, Judith (2011). *Introduktion till forskningsmetodik*. Studentlitteratur AB, Lund.
- Bergroth, Mari (2007). *Kielikylpyperheet valokeilassa. Taustat ja odotukset*. Vaasan yliopiston julkaisuja, Selvityksiä ja raportteja 145. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Bergström, Marina (2002). *I språkbad kan alla barn bli fungerande tvåspråkiga. Individuell andraspråksinlärnning hos språkbadselever med skrivsvårigheter*. Vasa universitet. [online]. [Citerat 12.02.2017]. Tillgänglig: http://lipas.uvasa.fi/tiedotus/tiedotteet02/marras_4.html
- Björklund, Siv (1996). *Lexikala drag och kontextualisering i språkbadselevers andraspråk*. Vasa universitet.
- Björklund, Siv, Karita Mård-Miettinen & Hanna Turpeinen (2007). *Kielikylpykirja – Språkbadsboken*. Vaasan yliopisto, Levon instituutti. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Buss & Christer Laurén (1996). *Kielikylpy, Kielitaitoon käytön kautta*. Vaasan yliopisto.
- Bärlund, Pia (2012). *Kielisuihkutusta Jyväskylän kaupungissa vuodesta 2010*. [online]. [Citerat 31.10.2018]. Tillgänglig: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kielikoulu-ja-yhteiskunta-touko-kesakuu-2012/kielisuihkutusta-jyvaskylan-kaupungissa-vuodesta-2010>
- Edu.fi (2010). *Grader av tvåspråkighet*. [online]. [Citerat 12.02.2017]. Tillgänglig: http://edu.fi/planera/forskoleundervisning/om_barns_sprak/tvasprakighet/vem_ar_tvasprakig/grader_av_tvasprakighet
- Grunderna för läroplanen (2014). *Tvåspråkig undervisning*. [online]. [Citerat 12.02.2017]. Tillgänglig: https://www.opf.fi/lp2016/grunderna_for_laroplanen
- Hassinen, Sirje (2005). *Lapsesta kasvaa kaksikielinen*. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä 2005.

- Hakamo, Maija-Leena (2011). *Puhekuplia, lapsen puheen ja kielellisen tietoisuuden kehittäminen*. Lasten keskus. Saarijärven Offset, Saarijärvi.
- Hamilo, Marko (2010). *Kielet kannattaisi opetella alakoulussa*. [online]. [Citerat 12.02.2017]. Tillgänglig: http://www.tiede.fi/artikkeli/jutut/artikkelit/kielet_kannattaisi_opetella_alakouluissa
- Heikkilä, Riie, Markku T Hyypä, Pia Ingström, Johanna Koljonen, Johanna Korhonen, Markus Leikola, Rosa Meriläinen, Kirsikka Moring, Hannu Olkinuora, Juhana Ruusuvuori, Kimmo Sasi, Juhani Seppänen, Päivi Storgård, John Vikström & Kirsi Virtanen (2012.) *Rakas hurri!* Schildts, Söderströms. Oy Nord Print Ab. Helsinki.
- Hirsjärvi, Sirkka, Pirkko Remes, Paula Sajavaara (2015). *Tutki ja kirjoita*. Tammer-paino Oy.
- Jyväskyläs universitet (2018). *Varhaiskasvatuksen tehtäviin ja esiopetukseen ammatillisia valmiuksia antavat opinnot (60op)*. Jyväskylä. [Citerat 13.8.2018]. Tillgänglig: <https://www.jyu.fi/ops/fi/edupsy/varhaiskasvatuksen-lastentarhanopettaja-kandidaattiohjelma#varhaiskasvatuksen-tehtaviin-ja-esiopetukseen-25814>
- Kangasvieri, Teija, Elisa Miettinen, Hannele Palviainen, Taina Saarinen & Timo Ala-Vähälä (2011). *Selvitys kotimaisten kielten kielikylpyopetuksen ja vieraskielisen opetuksen tilanteesta Suomessa*. Soveltavan kielentutkimuksen keskus. Jyväskylä 2011.
- Kauhajoki-info (2018). *Perustietoa Kauhajoesta*. [Citerat 17.11.2018]. Tillgänglig: <https://www.kauhajoki.fi/fi/kauhajoki-info.link>
- Knuutti, Niina. *Kielisuihkutus-kielimaistiaisia lapsille suomalaisen kielivarannon monipuolistamiseksi*. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/40310/kielisuihkutus-kielimaistiaisia-lapsille-suomalaisen-kielivarannon-monipuolistamiseksi.pdf?sequence=1>
- Lauren, Christer (1992). *Kielikylpymenetelmä: Kielen käyttö mielekkääksi*. Vaasan yliopisto, täydennyskoulutuskeskus.
- Lauren, Christer (1999). *Språkbud. Forskning och praktik*. Vaasan yliopiston julkaisuja, Tutkimuksia 226, Språkvetenskap 36. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Mannil, Maria & Kirsi Wallinheimo (2011). *Svenska för daghems- och förskolepersonal*. Tammerprint Oy.

- Mård, Karita (2002). *Språkbadsbarn kommunicerar på andraspråket*. [online]
[Citerat 27.11.2018]. Tillgänglig:
<https://www.univaasa.fi/fi/research/publications/orders/database/?julkaisu=87>
- Nyby, Josefin (2017). *Diskursanalys. Fördjupad forskningsmetodik*. [online]
[Citerat 2.3.2017]. Tillgänglig:
<http://www.vasa.abo.fi/users/minygar/Undervisning-filer/3.%20Inneh%C3%A5llsanalys%20och%20diskursanalys.pdf>
- Palojärvi, Anu, Åsa Palviainen & Karita Mård-Miettinen (2016). *På finska och svenska, tvåspråkig pedagogik i daghem och förskola*. Jyväskylän yliopisto.
- Patel, Runa & Bo Davidson (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund Studentlitteratur 2003.
- Peltoniemi, Annika, Kristiina Skinnari, Karita Mård-Miettinen & Sannina Sjöberg (2018). *Språkbud i Finlands kommuner 2017, utredning om språkbud i de inhemska språken i småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning*. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä 2018.
- Regionförvaltningsverket (2011). *Sisarusperiaatteen soveltamisen laillisuutta koskeva lausunto*. Vaasan kaupunki. [Citerat 7.12.2016]. Tillgänglig:
https://www.vaasa.fi/sites/default/files/avi_sisarusoikeus.pdf
- Rissanen, Riitta. Fenomenografia. Savonia-ammattikorkeakoulu. [Citerat 19.11.2018].
Tillgänglig: https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_1.html
- Rontu, Heidi (2005). *Språkdominans i tidig tvåspråkighet. Barnets kodväxling i kontext*. Åbo Akademis tryckeri 2005.
- Seminariedagar kring tidig språkinläring. 21-22.3.2018. *Kaikki med!- Alla mukaan!*
Vasa
- Stolt, Suvi, Matti Lehtihalmes, Sirpa Tarvainen & Kaisa Launonen (2010).
Suomalainen monikielisyys ja sen haasteet. Puheen ja kielen tutkimuksen päivät Helsingissä 25.-26.3.2010. Puheen ja kielen tutkimuksen julkaisu 42. Helsinki.
- Studentum.fi. *Perhepäivähoitajan ammattitutkinto*. [Citerat 13.8.2018]. Tillgänglig:
<https://www.studentum.fi/koulutukset/etela-pohjanmaan-opisto/perhepaivahoitajan-ammattitutkinto-221824>
- Svenska Finlands folkting (1997). *Vårt land, vårt språk, en attitydundersökning om det svenska i Finland*. Folktinget, finlandssvensk rapport nr 35. Helsingfors: Yliopistopaino.
- Tainio, Liisa & Heidi Harju-Luukkainen (2013). *Tvåspråkig skola, ett flerspråkigt Finland i framtiden*. Jyväskylän yliopisto.

- Undervisnings- och kulturministeriet (2015). *Specialunderstöd för utvidgning av språkbadsverksamhet*. [online]
[Citerat 7.12.2016]. Tillgänglig:
<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/avustukset/kielikylpytoiminta.html?lang=sv>
- Undervisnings- och kulturministeriet (2018). *Kielten opetus alkaa jatkossa jo ensimmäiseltä luokalta – 4,3 miljoonaa valtionavustuksia jaettu*. [Citerat 13.8.2018]. Tillgänglig: https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kieltenopetus-alkaa-jatkossa-jo-ensimmaiselta-luokalta-4-3-miljoonaa-valtionavustuksia-jaettu
- Utbildningsstyrelsen. *Spetsprojektet för språkundervisning*. [Citerat 13.8.2018].
Tillgänglig: http://www.oph.fi/utvecklingsprojekt/spetsprojektet_for_sprakundervisning
- Utbildningsstyrelsen. *grunderna för planen för småbarnspedagogik*. [Citerat 13.8.2018].
Tillgänglig: http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/laroplans_och_examensgrunder/smabarnspedagogik/grunderna
- Wolfson, Richard C (2003). *Pienten puhetta, kielen kehitys eleistä sanoiksi*. Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Yle.fi (2015). *Kielisuihku sujauttaa uusia sanoja muistiin leikin lomassa* [online]. [Citerat 12.02.2017]. Tillgänglig: <http://yle.fi/uutiset/3-8467181>

BILAGOR

Bilaga 1. Föräldraenkät

Hei!

Opiskelen toista vuotta Vaasan yliopistossa kielikylpykoulutuksen koulutusohjelmassa ja teen nyt kandidaatin tutkielmaani. Kiitän jo etukäteen sinua kyselyyn vastaamisesta ja tutkimukseen osallistumisesta. Minuun voi olla yhteydessä kaikissa tutkimukseen liittyvissä kysymyksissä.

ystävällisin terv. Niina Jonsson-Österbro puh: 0407713236

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää:

- Mitä Kauhajokiset alle kouluikäisten lasten vanhemmat tietävät ruotsin kielen kielikylpyopetuksesta tai muusta kielikylpytoiminnasta?
- Mitä mieltä vanhemmat Kauhajoella ovat, että ovatko he kiinnostuneita saamaan paikkakunnalle kielikylvyn opetusmetodeihin perustuvaa toimintaa, jonka myötä lapsella olisi mahdollisuus omaksua ruotsin kieltä helposti luonnollisten ja mielekkäiden tilanteiden kautta?

Tulen arpomaan kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken 50€ arvoisen lahjakortin Kauhajoen Citymarketin tammikuun 2017 lopussa. Tutkimukseen vastanneiden anonymiteetti säilyy kaikissa tutkimuksen vaiheissa ja tutkimuslomakkeet tullaan hävittämään välittömästi tutkimuksen analyysivaiheen jälkeen.

Ruotsinkielinen kielikylpy on opetusmenetelmä, jossa lapsi omaksuu kieltä mielekkäissä, sekä aidoissa vuorovaikutustilanteissa. Täydellisessä ruotsin kielen kielikylvyssä kaikki toiminta/opetus tapahtuu aluksi ruotsin kielellä ja kielen oppiminen tapahtuu ns. huomaamatta leikin ym. toiminnan ohella. Kielioopin sijasta satsataan siihen, että lapset innostuisivat kielestä ja uskaltautuisivat puhumaan sitä.

Kielisuihkulla tarkoitetaan alustavaa tutustumista kielen alkeisiin. Kielisuihkussa pieni osa opetuksesta annetaan muulla kuin koulun pääasiallisella opetuskielellä. Alkeita opetellaan leppoisassa hengessä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Esim. Kurikan kaupungin alueella kielisuihku käytössä.

Ympyröi oikea vaihtoehto

Osa 1.

1.1 Vastaajan taustatiedot

Osa 2. Ruotsin kieli ja kielikylpy

2.1 Koetko tärkeänä ruotsin kielen osaamisen?

A) Kyllä, miksi?

B) Ei, miksi ei?

2.2 Onko mielestäsi lapsellasi tarvetta osata ruotsin kieltä?

- A) Ei lainkaan B) Jonkin verran C) Paljon
D) Erittäin paljon E) En osaa sanoa

2.3 Vaikuttaako ruotsinkielisten paikkakuntien läheisyys mielestäsi kiinnostukseen oppia ruotsin kieltä?

- A) Ei lainkaan B) Jonkin verran C) Paljon
D) Hyvin paljon

2.4 Oletko kuullut ruotsinkielisestä kielikylvystä tai kielisuihkusta aikaisemmin?

- A) Kyllä B) Ei

2.5 Mikäli olit kuullut kielikylvystä tai kielisuihkusta, mistä olet saanut tietoa?

- A) Media B) Tuttavat C) Oma kokemus D) Jostain muualta, mistä?

2.6 Oletko itse / Onko kukaan lähipiirisi henkilöistä ollut kielikylvyssä/kielisuihkussa?

- A) Kyllä B) Ei

2.7 Mikäli vastasit yllä olevaan kysymykseen kyllä, kerrotko tarkemmin omasta/tuttavasi kielikylpytaustasta:

2.8 Kenen pitäisi tarjota tietoa Kauhajoella kielikylvystä/kielisuihkusta tai muista opetusmetodeista, jotka perustuvat luonnolliseen tapaan oppia kieltä?

- A) Neuvola B) Koulu C) Varhaiskasvatus D) infotilaisuus
E) muu, mikä?

Osa 3. Kiinnostus kielikylpyä ja kielisuihkua kohtaan

3.1 Kiinnostaisiko sinua, jos paikkakunnalla (Kauhajoella) lapsella olisi mahdollisuus päästä ruotsin kielen kielikylpyyn/kielisuihkuun

- A) ei lainkaan B) jonkin verran C) ehkä, kyllä D) hyvin paljon

3.2 Olisitko kiinnostunut saamaan paikkakunnalle esim. kerhotoimintaa lapselle, joka tukisi lapsen ruotsin kielen omaksumista luonnollisesti?

3.3 Mikä olisi mielestäsi hyvä ikä (lapsen) aloittaa vuorovaikutukseen perustuva toiminta (kerho, kielisuihku, kielikylpy)?

- A) 3v B) 4v C) 5v D) 6v E) 7v F) muu ikä, mikä?

3.4 Mikä olisi mielestäsi paras menetelmä/paikka aloittaa vuorovaikutukseen perustuva kielikylpytoiminta?

- A) kielikylpykerho B) kielisuihku päiväkodissa/koulussa C) kielikylpypäiväkotinä D) kielikylpyluokka koulussa

3.5 Katsotko, että ruotsin kielen osaamisesta olisi hyötyä lapsen tulevaisuutta ajatellen? (lapsen myöhemmät opiskelu/työmahdollisuudet)

- A) Ei lainkaan paljon B) Jonkin verran C) Paljon D) Hyvin

Kiitos paljon kyselyyn vastaamisesta, osallistut 50e arvoisen lahjakortin arvontaan Kauhajoen Citymarkettiin. Olen henkilökohtaisesti yhteydessä arvonnän voittajaan tammikuun 2017 lopussa.

Täytä alla oleva osa paperista yhteystietoinesi ja irrota se tästä kyselomakkeesta ja jätä kuponki pöydällä olevaan arvontalaatikkoon, niin olet mukana arvonnassa ja täten myös anonymiteettisi tulee säilymään.

KIITOS AVUSTASI!

Ystävällisin terv. Niina Jonsson-Österbro

Bilaga 2. Personalkät

Hei!

Opiskelen kolmatta vuotta Vaasan yliopistossa kielikylpykoulutuksen koulutusohjelmassa ja teen nyt pro gradu-tutkielmaani. Kiitän sinua jo etukäteen kyselyyn vastaamisesta ja tutkimukseen osallistumisesta. Voit olla yhteydessä minuun kaikissa tutkimukseen liittyvissä kysymyksissä.

ystävällisin terv. Niina Jonsson-Österbro puh: 0407713236

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää:

Tuntevatko Kauhajoella toimivat julkisen ja yksityisen sektorin varhaiskasvatuksen esimiehet ja päiväkodeissa työskentelevät kasvattajat kielen luonnolliseen oppimiseen perustuvia toimintamuotoja (esim. kielikylpy, kaksikielinen pedagogiikka, kielirikasteinen opetus/kielisuihku)

Ovatko Kauhajoella toimivat varhaiskasvatuksen esimiehet ja päiväkodeissa työskentelevät kasvattajat kiinnostuneita saamaan paikkakunnalle saman tyyppistä toimintaa kuin lähikunnissa (esim. kielisuihku Kurikan alueella, kielikylpykerho Teuvan kunnassa, kielikylpypäiväkotit Närpiössä, kielikylpykerho ja kaksikielinen opetus Seinäjoella) tai muita vaihtoehtoja, jolla tuetaan lapsen **ruotsin kielen** oppimista luonnollisten ja mielekkäiden tilanteiden kautta.

Kyselyyn vastanneiden anonymiteetti säilyy kaikissa tutkimuksen vaiheissa ja tutkimuslomakkeet tullaan hävittämään välittömästi tutkimuksen analyysivaiheen jälkeen.

Vastaamisen tueksi voitte tutustua alla oleviin eri toimintamuotojen määritelmiin.

***Kaksikielisellä pedagogiikalla** tarkoitetaan päiväkotiryhmässä tapahtuvaa kaksikielistä toimintaa kaksikielisen kasvattajan ohjaamana. Käytännössä toimintatapaa toteutetaan sitä, että yksi tai useampi aikuinen käyttää kahta kieltä sekä päiväkodin arjen toiminnoissa, että ohjatuissa tilanteissa. Molempia kieliä käytetään joustavasti, vaihtaen kieltä käyttötarkoituksen mukaan. Toiminnan tavoitteena on, että lapsi tutustuu uuteen kieleen ja oppii sitä jonkin verran.*

***Ruotsinkielinen kielikylpy** on opetusmenetelmä, jossa lapsi omaksuu kieltä mielekkäissä ja aidoissa vuorovaikutustilanteissa. Täydellisessä ruotsin kielen kielikylvyssä kaikki toiminta tapahtuu aluksi ruotsin kielellä ja kielen oppiminen tapahtuu ns. huomaamatta leikin ym. toiminnan ohella. Kieliopin sijasta panostetaan siihen, että lapset innostuisivat kielestä ja uskaltavat puhua sitä. Kielikylpytoiminta jatkuu päiväkodin jälkeen koulussa siten, että osa opetuksesta annetaan suomeksi ja osa kielikylpykielellä. Tavoitteena on saavuttaa jo päiväkodissa sellainen kielikylpykielen taito, että sillä voidaan opiskella kouluaineita.*

Kielisuihkulla tarkoitetaan alustavaa tutustumista kielen alkeisiin. Kielisuihkussa pieni osa toiminnasta tapahtuu muulla kuin varhaiskasvatuksen pääasiallisella kielellä. Kieltä opetellaan laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Toiminnan tavoitteena on madaltaa kynnystä oppia vierasta kieltä, sekä helpottaa vieraan kielen rakenteiden ja ääntämisen ymmärtämistä.

Kielikylpykerhoa voidaan toteuttaa esim. siten että lapsi voi käydä kielikylpykerhossa kerran tai kaksi kertaa viikossa. Kerhomuotoisessa kielikylpyopetuksessa lapsi tutustuu kieleen mielekkäissä ja tarkoituksenmukaisissa kommunikaatiotilanteissa kerhon vetäjän toimiessa kielellisenä esikuvana lapselle.

Ympyröi vaihtoehto, joka vastaa parhaiten omaa tilannettasi

Osa 1.

Vastaajan taustatiedot

1.1 Vastaajan sukupuoli

- A) nainen B) mies

1.2 Vastaajan ikä

- A) 18-30 B) 30-50 C) 50-65

1.3 Työskenteletkö varhaiskasvatussektorilla

- A) lastentarhanopettajana
B) lastenhoitajana
C) perhepäivähoitajana
D) päiväkodin johtajana
E) muussa tehtävässä, missä?

1.4 Vastaajan äidinkieli

- A) suomi B) ruotsi C) joku muu, mikä?

1.5 Käytätkö muita kieliä äidinkielesi lisäksi?

- A) kyllä, säännöllisesti, mitä kieliä?
- B) kyllä, satunnaisesti, mitä kieliä?
- C) En käytä

1.6 Vastaajan koulutustausta

Ympyröi koulutustaustaasi kuvaava vaihtoehto/vaihtoehdot

Koulutuksen taso	Koulutuksen kieli
peruskoulu	
lukio	
ammattikoulu	
yliopisto	
ammattikorkeakoulu	
muu, mikä:	

1.7 Millä kielellä/ kielillä olet käynyt koulua ja opiskellut?

- A) suomeksi, mitkä koulut:
- B) ruotsiksi, mitkä koulut:
- C) muulla kielellä, millä? Mitkä koulut:

1.8 Oletko osallistunut kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen?

- A) kyllä, kielikylpyyn, millä kielellä?
- B) kyllä, vieraskieliseen opetukseen, millä kielillä?
- C) kyllä, kielisuihkuun, millä kielillä?
- D) en

Kuvaile muutamalla sanalla kaksikielistä opetusta, johon olet osallistunut:

1.7 Vastaajan tämän hetkinen kokemus omasta kielitaidosta

Ympyröi vaihtoehto, joka kuvaa tämänhetkistä kielitaitoasi

Koen, että osaan äidinkieleni lisäksi myös **englannin** kieltä:

	Sujuvasti	Tyydyttävästi	Alkeet
Koen, että osaan puhua englantia			
Koen, että osaan kirjoittaa englantia			
Koen, että ymmärrän puhetta englanniksi			
Koen, että ymmärrän tekstiä englanniksi			

Koen, että osaan äidinkieleni lisäksi myös **ruotsin** kieltä:

	Sujuvasti	Tyydyttävästi	Alkeet
Koen, että osaan puhua ruotsia			
Koen, että osaan kirjoittaa ruotsiksi			
Koen, että ymmärrän puhetta ruotsiksi			
Koen, että ymmärrän tekstiä ruotsiksi			

Koen, että osaan äidinkieleni lisäksi myös jotain muuta kieltä:

	Sujuvasti	Tyydyttävästi	Alkeet
Koen, että osaan puhua ko. kieltä			
Koen, että osaan kirjoittaa ko. kieltä			
Koen, että ymmärrän ko. kielen puhetta			
Koen, että ymmärrän ko. tekstiä			

Osa 2. Ruotsin kieli

Ympyröi vaihtoehto ja kuvaile muutamalla sanalla valintaasi.

2.1 Koetko ruotsin kielen osaamisen tärkeänä itsellesi?

- A) Erittäin tärkeänä, miksi?
- B) Tärkeänä, miksi?
- C) Jonkin verran tärkeänä, miksi?
- D) En lainkaan tärkeänä, miksi?

2.2 Pidätkö ruotsin kielen osaamista tärkeänä Suomessa?

- A) Kyllä, miksi?
- B) Ei, miksi ei?

2.3 Koetko ruotsin kielen osaamisen tärkeänä Kauhajoella?

- A) Kyllä, miksi?
- B) Ei, miksi ei?

2.4 Onko mielestäsi Kauhajokisilla lapsilla tarvetta osata ruotsin kieltä?

- A) Erittäin paljon
- B) Paljon
- C) Jonkin verran
- D) En osaa sanoa
- E) Ei lainkaan

2.5 Vaikuttaako ruotsinkielisten paikkakuntien läheisyys mielestäsi sinun kiinnostukseen oppia ruotsin kieltä?

- A) Erittäin paljon
- B) Paljon
- C) Jonkin verran
- D) Ei lainkaan

2.6 Vaikuttaako ruotsinkielisten paikkakuntien läheisyys mielestäsi Kauhajokisten lasten kiinnostukseen oppia ruotsin kieltä?

- A) Erittäin paljon
- B) Paljon
- C) Jonkin verran
- D) Ei lainkaan

2.7 Katsotko, että ruotsin kielen osaamisesta olisi hyötyä lapsen tulevaisuutta ajatellen?
(lapsen myöhemmät opiskelu/työmahdollisuudet)

- A) Erittäin paljon B) Paljon C) Jonkin verran
D) Ei lainkaan

osa 3. Kaksikielinen pedagogiikka, kielikylpy ja kielisuihku

3.1 Oletko kuullut kaksikielisestä pedagogiikasta aikaisemmin ennen tämän kyselyn täyttämistä?

- A) Kyllä B) Ei

3.2 Oletko kuullut ruotsinkielisestä kielikylvystä ennen tämän kyselyn täyttämistä?

- A) Kyllä B) Ei

3.3 Oletko kuullut kielisuihkusta aikaisemmin ennen tämän kyselyn täyttämistä?

- A) Kyllä B) Ei

3.4 Mikäli olit kuullut **kaksikielisestä pedagogiikasta** aikaisemmin, mistä olet saanut tietoa?

- A) Media B) Tuttavat C) Oma kokemus D) Jostain muualta, mistä?

Mikäli olit kuullut **kielikylvystä** aikaisemmin, mistä olet saanut tietoa?

- A) Media B) Tuttavat C) Oma kokemus D) Jostain muualta, mistä?

Mikäli olit kuullut **kielisuihkusta** aikaisemmin, mistä olet saanut tietoa?

- A) Media B) Tuttavat C) Oma kokemus D) Jostain muualta, mistä?

3.5 Oletko itse / Onko kukaan lähipiirisi henkilöistä ollut **kielikylvyssä**

- A) Kyllä B) Ei

3.6 Oletko itse / Onko kukaan lähipiirisi henkilöistä ollut **kielisuihkussa**

A) Kyllä B) Ei

Mikäli vastasit yllä olevaan kysymykseen kyllä, kerrotko tarkemmin omasta/tuttavasi **kielikylpytaustasta**:

3.7 Missä mielestäni Kauhajokisille vanhemmille tulisi tarjota tietoa kaksikielisestä pedagogiikasta tai kielikylvystä ja kielisuihkusta tai muista opetusmetodeista, jotka perustuvat luonnolliseen tapaan oppia kieltä?

A) Neuvola B) Koulu C) Varhaiskasvatus D) infotilaisuus
E) muu, mikä?

Osa 4. Kiinnostus kaksikieliseen vuorovaikutukseen perustuvaa toimintaa kohtaan

Kiinnostus **kielikylpykerhoa** kohtaan

4.1 Olisitko kiinnostunut saamaan Kauhajokisille lapsille esim. kerhotoimintaa, joka tukisi lapsen ruotsin kielen omaksumista luonnollisesti? (mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia kommunikaatiotilanteita ruotsin kielellä)

A) Erittäin paljon B) Paljon C) Jonkin verran
D) Ei lainkaan

4.2 Kiinnostus **kielisuihkua** kohtaan

Kiinnostaisiko sinua ajatus, että Kauhajoella toimisi päiväkotiryhmä jossa lapset saisivat olla osallisena kielisuihkussa? (lauluja, leikkejä, ym. ruotsin kielellä)

A) Erittäin paljon B) Paljon C) Jonkin verran
D) Ei lainkaan

4.3 Kiinnostus **kaksikielistä pedagogiikkaa** kohtaan

Kiinnostaisiko sinua ajatus, että Kauhajoella toimisi päiväkotiryhmä, jonka toiminta nojautuisi kaksikieliseen pedagogiikkaan (kasvattaja käyttäisi sekä ruotsia, että suomea arjen tilanteissa)

A) Erittäin paljon B) Paljon C) Jonkin verran
D) Ei lainkaan

4.4 Kiinnostus **kielikylpyä** kohtaan

Kiinnostaisiko sinua ajatus, että Kauhajoella toimisi päiväkotiryhmä, jonka toiminta nojautuisi kielikylvyn opetusmenetelmään?

- A) Erittäin paljon B) Paljon C) Jonkin verran
D) Ei lainkaan

4.5 Mikä olisi mielestäsi hyvä ikä (lapsen) aloittaa kaksikieliseen vuorovaikutukseen perustuva toiminta? (kaksikieliseen pedagogiikkaan perustuva toiminta, kielikylpy tai kielisuihku)

- B) 3v B) 4v C) 5v D) 6v E) 7v F) muu ikä, mikä?

4.6 Mikä olisi mielestäsi paras menetelmä/paikka aloittaa vuorovaikutukseen perustuva toiminta?

(kaksikielinen pedagogiikka, kielikylpy tai kielisuihku)

- A) kielikylpykerho B) kielisuihku päiväkodissa C) kielikylpyryhmä päiväkodissa
D) päiväkotiryhmä, jonka toiminta nojautuu kaksikieliseen pedagogiikkaan

4.6 Olisitko kiinnostunut kuulemaan lisää kaksikieliseen vuorovaikutukseen perustuvasta toiminnasta (kaksikieliseen pedagogiikkaan perustuva toiminta, kielikylpy tai kielisuihku)

- A) Erittäin paljon B) Paljon C) Jonkin verran
D) Ei lainkaan

4.7 Olisitko kiinnostunut työskentelemään kaksikieliseen vuorovaikutukseen perustuvassa toiminnassa? (kaksikielinen pedagogiikka, kielikylpy tai kielisuihku)

- A) Erittäin paljon B) Paljon C) Jonkin verran
D) Ei lainkaan

Kiitos paljon kyselyyn vastaamisesta.

KIITOS AVUSTASI!

Ystävällisin terv. Niina Jonsson-Österbro